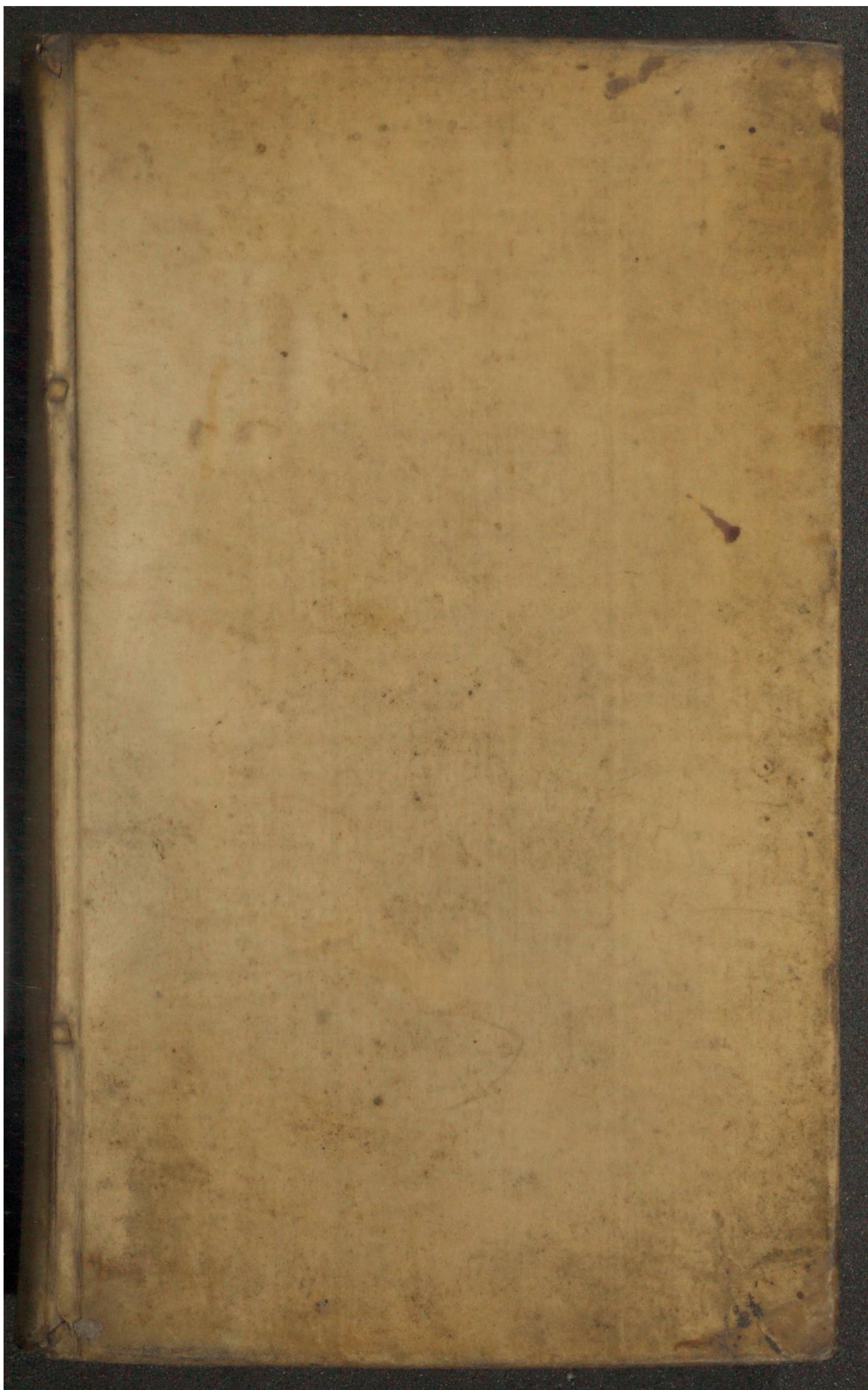
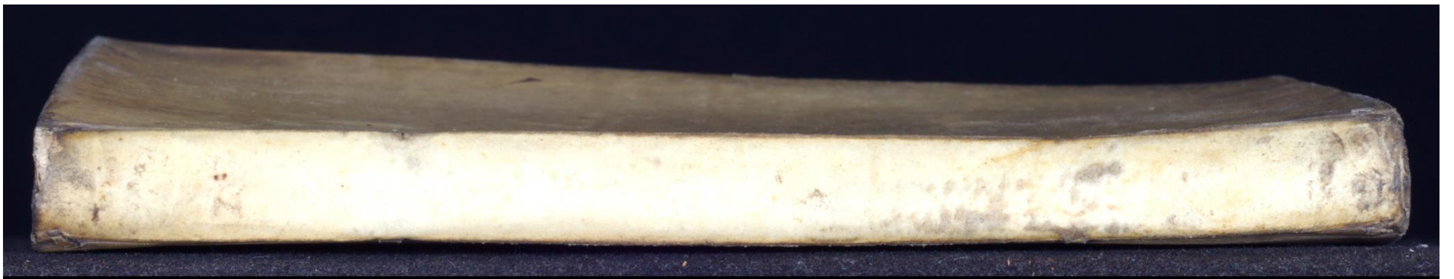
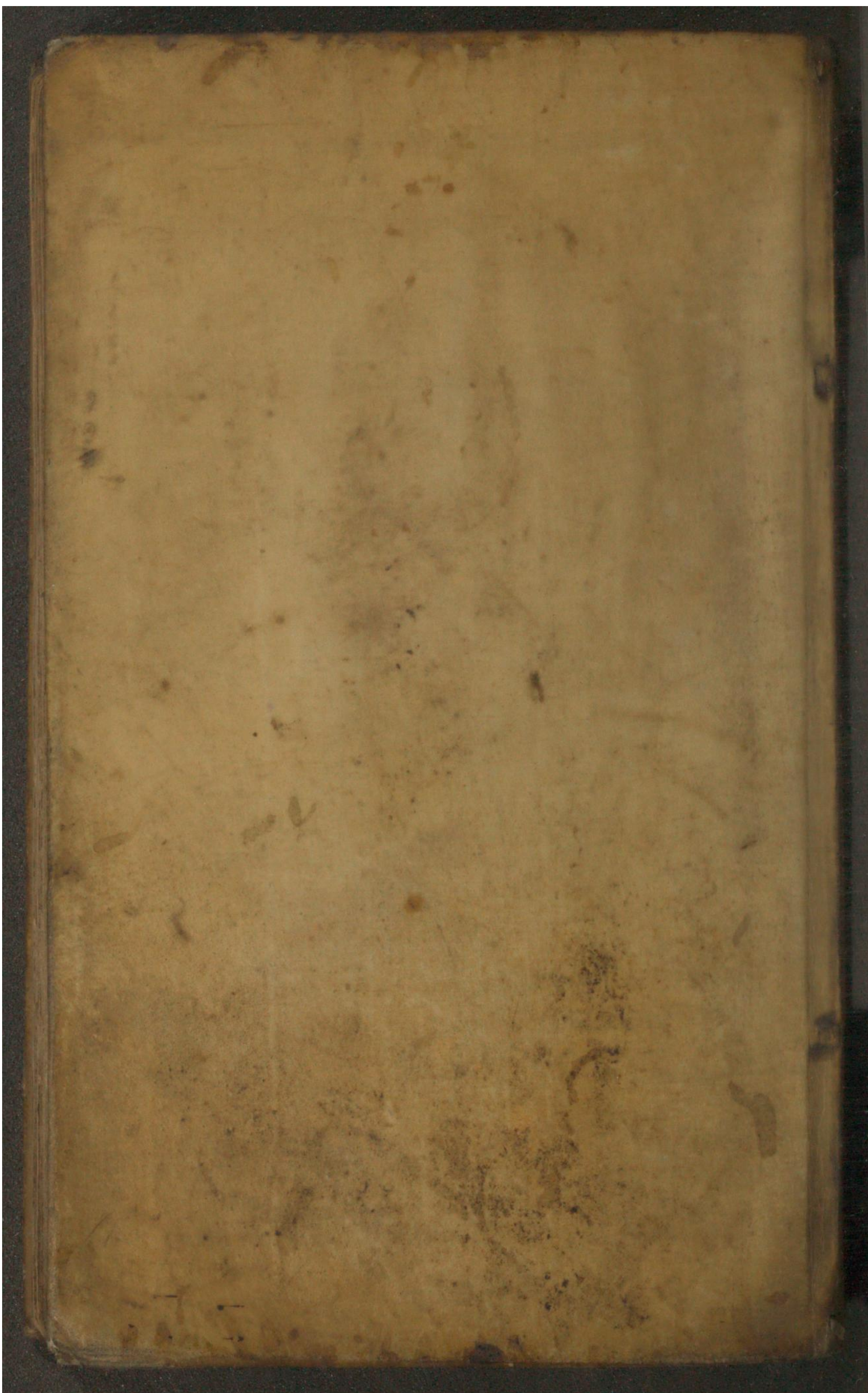

4564/A

38951.

℞ ♁ 1 ♄ ¼ ♂
fulmen in fernale
1 ♄ ⊕
1 ☿ 4 } ½ ♂ 2 loth in 7 partes
1 ♂ ☐

Lass es schon fliessen durch Caute
7 theil dissol. ♀
1 theil D. zusamen geschmoltz[..]
abgetrieb

Item Sulph: auratum cum Spirit.
♀ extrahit et cum ♀ zum
oel bereit + est Medicine ut. dici

Bergersdyk
6-10-mand fl
1842
6 fl.

THEORIA PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ,

SEPTEM TRACTATIBVS,

Quorum primus est;

I. VERVS HERMES.
II. PORTA HERMETICÆ SAPIENTIÆ.
III. SILENTIVM HERMETICVM.
IV. AXIOMATA HERMETICA.
V. DE GENERATIONE RERVM NATVRALIVM.
VI. DE REGENERATIONE RERVM NATVRALIVM, &
VII. DE RENOVATIONE.

Explicata ab

HENRICO NOLLIO MEDICINÆ IN ILLVSTRI ILLVSTRIVM COMItum Benthemicorum Gymnasio, quod est Steinfurti, Professore ordinario.

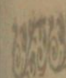
Ambros. de Off.

Non est gloriosa victoria, nisi vbi fuerint laboriosa certamina.

HANOVIÆ,
Apud PETRVM ANTONIVM,
Anno M. DC. XVII.

8-b

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

AD OMNES VEROS ET SINCEROS MEDICOS ET PHILOSOPHOS EPISTOLA.

NOVO & inusitato Exemplo, Illustres Medici, Nobilesque Philosophi, vos iam alloquor, idque consulto conscientiæ meæ stimulo adductus facio. Multoties à meo hoc proposito retractus fui: sed cum me non mihi, sed meis in Adamo fratribus natum esse intelligam, non possum non erumpere, atque cogitatorum meorum monumentũ edere publicum. Deus faxit, vt nihil à me scribatur, nec doceatur, nisi quod in honorem Dei, & in vtilitatem proximi cedat, Amen.

Scitis Medici & Philosophi doctissimi, philosophiam & medicinam in vulgus notam multis modis esse imperfectã, atque id, quod in vtraque facultate proditur, sophismatis & tricis sophistarum

vbique conſpurcari, naturæque cognitionem principiis humano ingenio fictis, nihilque naturæ ſapientibus obſcurari, adeo vt hodie ſapientia & doctrinæ apex ex vulgi opinione in meris contentionibus & ingenii oſtentatione conſiſtat, pluresque inueniantur, qui nihil niſi vere doctorum ſcripta allatrare, ſuumque cerebrum inanibus & futilibus cogitationibus opplere ſciant, & pro more habeant.

Scitis quoque, ſapientiſſimi medici, medicinam, ſophiamque de die in diem in contemptum abire, ita vt multis conſultum videatur medicorum ope plane non vti, atque vbique vilia argenti aucupia ſapientis medicinæ ſtudio præferantur, cũ tamen nullum ſtudium humano generi ſit conuenientius & fructuoſius, quam vnicum illud medicæ ſapientiæ. Tandem & non ignoratis, variorum librorum de ſapientia & medicina editorum euulgatione nihil hactenus fere effectum eſſe, neutramque facultatem præ cæteris ſophiſti-

cis artibus emergere potuisse. Quæ cum ita sint, aliquoties cœpi cogitare, nũ vera sapientia antiquis philosophis nota, veraque medicina priscis patribus probe perspecta pristino suo nitori & splendori restitui possit, ita vt quamuis nulli de dictis facultatibus libri in lucem emittantur, tamen cuique, quem Deus salutaribus medicinæ & sapientiæ studiis destinare & præficere velit, vtriusque facultatis vis innotescat, tota Europa absque vllo impedimento sapientiæ vnius nobili fructu fruatur, atque non sit, qui non exinde singularia beneficia reportare queat.

Quæ cum animo meo sæpius pensitarim, tandem in hanc deueni sententiam, philosophiam & medicinam vulgarem facile posse emendari, atque ad summam redire dignitatem, si modo sequentes obseruentur propositiones, & omne sapientiæ studium ad illas instituatur.

PROPOSITIONES HÆ SVNT.

I.

Non è quolibet ligno fit mercurius.

Ad veræ ſapientiæ, veræque medicinæ ſtudium nemo admittitor, niſi ſit vere pius & ingenioſus.

II.

Emendationis opus non eſt vnius hominis.

III.

Ergo ſolide docti viri, qui Deum ſincere colant, inter ſe habento cõmercium, atque ſine vlla inuidia ſibi mutuo, quicquid è natura eruerint, communicanto.

IV.

Quotannis ad certum locum conueniunto, axiomata inuenta conferunto, atque id, quod de nouo intra anni ſpacium in re medica & philoſophica explorauerunt, in medium proferunto, vt ad naturæ axiomata diſcutiatur.

V.

Nihil cogitanto, nihil faciunto, niſi

niſi quod in Dei honorem, & proximi ſalutem cedat.

VI.

Taciturnitatem & Deo & ſibi vouento perpetuam.

VII.

Naturam eiuſque veritatem pluris æſtimanto, quam omnes libros Galeni, Ariſtotelis, &c.

VIII.

Mundi delicias fugiunto, vt ſuperbiam, auaritiam, ambitionem, ebrietatem, & voracitatem.

IX.

Nullus oſor Hermeticæ ſapientiæ dignus habetor commercio & ordine verorum medicorum & philoſophorum.

X.

Non niſi diu probatus admittitor.

XI.

Omnis paraſitus excluditor.

XII.

Qui de nouo ad ordinem medicorum & philoſophorum accedunt, traditione tantum, non ſcriptura myſteriorum naturæ reddũtor particeps: ac proinde eo Sacramento adiguntor, ne quid arcani calamo excipiant, nec aliis, quamuis dignis, in calamum dictent.

Hæ ſunt meæ propoſitiones: Si qui è vobis illuſtres Medici & Philoſophi, fuerint: quibus illæ probentur, mihi vel præſentes, vel abſentes per literas id ſignificabunt, atque num idem, quod ego, iam dudũ meditati fuerint, explicabunt. Ego ſane ita affectus ſum, vt aliis, qui perfectiorem rerum ſcientiam poſſident, cedere, iiſque palmam deferre paratus ſim.

Quod vero Philoſophiam hanc meam Hermeticam in lucẽ iam emittam, non alia fit de cauſa, niſi vt inde veri Hermetici, vbicunq; locorum fuerint, meum ſaltem conatum, infinitoſque labores, quos

in

in lectione & meditatione ſcriptorum ſophicorum exantlaui, videant, & quantum adhuc à ſummo naturæ miraculo abſim, iudicent. Perſpicue ſcripſi, ſed intelligenti, indignus, ſat ſcio, nihil ex meis Hermeticæ ſapientiæ tractatibus percipiet. Nimium ſubtilis in naturæ lumine qui haberi vult, cæcus eſt. Simplex ſagacitas tantum requiritur. Et hoc vnicum notabitis, tandiu id, quod eſt in hiſce meis libellis præcipuum, latere, vſq; dum ex experientia conſtiterit, duo corpora ad vnam animam atque vnum organum ſtare nequire. Multa potuiſſem clarius ſcribere: ſed non debui. Sat erit, ſi exinde vel cum vno vero Philoſopho colloquendi occaſio dabitur. Quicquid profertur, ex naturæ lumine & ipſo ore ſophorum, per libros loquentium profertur, praxis & manuum opera ſi quando aliud ſuaſura & me doctura eſt, illud quoque, clariſſimi medici, à me habebitis, & ſi quid huic meæ ſophiæ defuerit, alio tem-

pore ex ore meo, Deo volente, abunde percipietis. Valete, & modestum date responsum. Scribebam Zigenhainiæ in ædibus parentis 7. Ianuarii Anno 1616.

Vestri studiosissimus
Henricus Nollius.

VERÆ MEDICINÆ TYRONIBUS S. P. P.

QVanta solicitudine in medicinæ cursu absoluendo sim circumfusus, dubio procul ex mea antecedente Epistola, Lectissimi veræ & bene fundatæ Medicinæ Studiosi, percepistis. Et vobis, & mihi bene velim. Vobis: vt aliquid certi teneatis, quo tanquã immoto fundamẽto tandem praxin ξὺν Θεῷ aggressuri nitamini. Mihi: vt id, quod cœpi iter, sine maleuolorum & superborum quorundam impedimento perficere queam. Mens mea mihi præsagit, non defuturos Momos & Sophistas, qui vbi & meam hanc philosophiam, & alia mea opuscula in discentiũ vtilitatem euulgata, & adhuc euulganda viderint, & tantum quasi per transennam inspexerint, me pro suo more dentibus caninis sint petituri, nihil non reprehensuri, meam famam calumniis & inanibus fabulis dilaceraturi, vt vbique

bique mearum Musarum promotionem, si qua via id modo poterunt, impediant. Recenti enim adhuc memoria teneo, quid nugarum & iniuriarum olim in me nonnulli effuderint! Quid quoque hoc ipso tempore nasutuli quidam in me machinati fuerint! Vt vt hæc sint, me & omnia mea Deo, (cuius omnia sunt, quæ ab ipso sunt) cōmendans, non possum intermittere, quin in proposito meo strenue pergam, atq; Remp. literariam pro virili amplificem; Rumpantur vt ilia Codro. Ad hoc meum institutum peragendū Deus, qui nouit hominū corda, mihi obtulit amplissimum campum, dum me nihil eiusmodi cogitantem per Illustres & Generosos Comites Benthemicos, Dominos meos clementissimos ad professionem veræ medicinæ in illustre Arnoldinum, quod est Steinfurti, vocauit, atque medicinæ Tyronibus informandis præfecit.

Cui meo officio, vt satisfaciam, integrum Medicinæ veræ systema ξὺν Θεῷ sum prælecturus, illud præceptis & canonibus adornaturus, scholiis breuissimis illustraturus, atque omne moturus saxum, vt fundamentum solidæ medicinæ apud studiosos iaciatur. Præterea singulis mensibus publicam disputationem de re medica sum habiturus; priuatim vero Alchymiam Philosophicam dictaturus, praxin eius pro viri-

li ad

li ad oculum dignis discipulis, officina confecta, demonstraturus, atque sub initium Collegium naturæ liberum. Deinceps scholam naturæ peripateticam. Tertio hisce ξὺν Θεῷ absolutis exercitiis, Academiam naturæ Paracelsicam, & tandem sub finem Collegium Collatorium aperturus, omniaque ad medicinæ scopum directurus. Si qui ergo mea institutione delectantur, eos humaniter inuito, rogoque, vt ne humilitate personæ meæ citius offendantur, quam ex mea informatione aliquid progreßus fecerint. Qui diligentes, fideles, atque vt decet, probati fuerint, sibi dubio procul aditum ad secretiora sophiæ penetralia parabunt. Valete Doctißimi studiosi, & me bene de vobis mereri cupientem amate.

Henricus Nollius.

PHILO-

PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ

Tractatus primus, qui est

VERVS HERMES.

Autore

HENRICO NOLLIO.

PRÆFATIO.

NEmo non hoc ſeculo, qui vel ſimplicem aquam, vel oleum è corpore extrahere nouit, non tantum haberi, ſed etiam audire, Hermeticus deſiderat. Et Medici hodierni, qui Chymiæ beneficio remedium aliquod concinnare didicerunt, ab Hermete nomen mutuantur; idque eo fine, vt veris philoſophis veriſq; medicis à vulgo annumerentur. Manifeſtum enim eſt, & vel vulgo notum, quod Hermes philoſophorũ pater appelletur, veramque ſophiam, Deo inſpirante, obtinuerit, atque ex ea ſummam totius mundi gloriam, vniuerſam omniũ rerum imperfectionem quandã habentiũ medicinam ſibi comparauerit. Quis ergo non ex animo optet eſſe Hermetis verus & genui-

genuinus filius, atque eiusdem sapientiæ particeps, verum enim vero quemadmodum Consulis nomine non dignatur, qui nunquam consulatu functus est: ita quoque nunquam nomē sapientis Hermetis sibi sumat, qui sapientiæ Hermeticæ ne micā possidet. Id quod ex animo pensitās hodiernorū sophistarū arrogantiam, qua similes viris antiquis, veræ sapientiæ cultoribus videri quā esse malunt, agnosco: Vnde in sincerioris philosophię gratiam, atque in sophisticæ ambitionis refutationem hunc compendiosum tractatum conscribere, atq; verum Hermetem inscribere volui, vt candidus lector veros Hermeticos à pseudo-Hermeticis & sophistis discernere sciat. Tempus enim est præsens, quo philosophia in vulgus nota atque cum sophistica summum commercium habens repudietur, veraque sapientia, quæ ab antiquis Sophis exculta, & ad nos propagata est, è tenebris ad lucem reducatur, atque sophisticæ altercationes ad autorem suum, Cimmeriasque tenebras redeant, ne inposterum sumptus & horæ in sophisticis scriptis inutiliter insumantur. Vt vero hic tractatus certa & perspicua tractetur methodo, docebo;

I. Quis

I. Quis HERMES *philoſophorum pater fuerit? II. Quam doctrinam* HERMES *docuerit? III. Quomodo propagata? IV. Qua occaſione à ſophiſtis defœdata fuerit? Et. V. Qua ratione è tenebris vera* HERMETIS *ſophia ſit eruenda?*

Deus ita gubernet & mentem & calamum meum, vt quicquid hic iam ſim in medium prolaturus, veræ philoſophiæ filiis in ſummam cedat vtilitatem; ſophiſticæ vero amatoribus, atque indignis homuncionibus via & aditus ad penetralia ſolidæ noſtræ ſcientiæ præcludatur, ne Margaritæ porcis obiectentur, & indigne conculcentur. Amen.

CAPVT

CAPVT I.

Quis HERMES?

AB Hermete cum per plures Chymistæ nomẽ mutuentur, atque ingenue se Hermeticos appellitent, ante omnia necessarium est, vt quis ille *Hermes fuerit*, à quo hoc tempore denominari ex animo cupiunt, edoceamus, atque probe discutiamus: Autore enim bene cognito, facilius inde ii, qui siue secundum rei veritatem siue falso nomen illud sibi tribuant, innotescunt. HERMES ergo, de quo iam dicimus, fuit Rex Ægypti, dictus Trismegistus, seu Ter Maximus, quod omnium rerum hoc Macrocosmo contentarum, atque in tria regna, nimirum in minerale, vegetabile & animale distributarum perfectam & exquisitam scientiam habuerit, atque vniuersi huius theatri quintam essentiam omnium virium tam superiorum, quam inferiorum receptaculum non tantum elaborauerit, sed etiam ad posteros ænigmatico & obscuro stylo transtulerit. Tanti thesauri descriptionem in Tabula Smaragdina in valle Ebron post Diluuium inuenisse, atque Dei instinctu & inspiratione eius tabulæ genuinum sensum percepisse ille dicitur.

CAPVT II.

Quam Doctrinam HERMES *docuerit*?

DOcuit ergo Hermes nullam aliam doctrinam, quam illam, quæ in tabula Smaragdina comprehensa est, atque vniuersi mundi compendium nobis ob oculos ponit.

TABV-

TABVLA SMARAGDINA HÆC EST.

VErum: Sine Mendacio: Certum, & verissimum. Quod est inferius, est sicut quod est superius: & quod est superius, est sicut quod est inferius, ad perpetranda miracula rei vnius. Et sicut omnes res fuerunt ab vno; meditatione vnius: sic omnes res natæ fuerunt ab hac vna re adaptatione. Pater eius est sol, mater eius est luna. Portauit illud ventus in ventre suo. Nutrix eius terra est. Pater omnis thelesmi totius mundi est hic. Vis eius integra est, si versa fuerit in terram. Separabis terram ab igni; subtile à spisso, suauiter, cum magno ingenio. Ascendit à terra in cœlum, iterumque descendit in terram: & recipit vim superiorum & inferiorum. Sic habes gloriam totius mundi. Ideo fugiet à te omnis obscuritas. Hic est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia vincet omnē rem subtilē, omnemque solidam penetrabit. Sicut mundus creatus est. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus est hic, itaque vocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes philosophiæ totius mundi. Completum est, quod dixi de operatione solis.

Hæc tabula omnem sapientiam, quæ in lumine naturæ sese offert conspiciendam, compendiose describit, atque insignes eius vires commendat, dum id, quod in ista tabula docetur,

omnes virtutes, quas & superiora & inferiora corpora obtinent, possidere dicitur. Magna sane Philosophia, quæ tam eximium & preciosum thesaurum nobis pandit! Et nemo hominum vni nostro Deo sufficientes grates agere potis est, quod Hermetem philosophorum omnium principem excitarit, permiseritque, ab eodem sinceriorem philosophiam ad posteros propagari. Nostrum est singulis horis Deum orare, vt in verè Hermeticæ sophiæ penetralia introducamur, & genuini Hermetis filii reddamur.

Vt vero Beneuolus Lector & veritatis sophicæ studiosus dilucidius sapientiam recensita tabula comprehensam percipiat, 1. Specialius thesaurum & mysterium sincerioris philosophiæ tractabo. 2. Materiam eius more philosophico explicabo: & 3 Modum arcani istius ex materia philosophica conficiundi demonstrabo, vt vel hinc constet, eum non esse verum Hermeticum, qui ad istum modum veram materiam non tractet. Vt igitur exordiar à primo capite, Thesaurus & mysterium sincerioris philosophiæ à veris sapientibus arcanum arcanorum & medicina medicinarum appellatur. Arcanum arcanorum vocatur, quod, cum macrocosmi totius vires in se tanquam in compendio complectatur, nullumque aliud arcanum ei respondeat, præ cæteris omnibus mysteriis celari, arcanumque manere debeat, ne ad indignos deueniat, atque in summum abusum, nimirum in damnum & perniciem proximi, contemptumque Dei trahatur. Medicina medicinarum dicitur, quod omnium aliarum medicinarum virtutes & efficaciam in se quasi contractam

I. *Thesaurus & mysterium phylosophiæ.*

possi-

possideat, omniumque imperfectionum, quibus tam mineralia & vegetabilia, quam animalia obnoxia sunt, curam & sublationem subministratione eminentiæ & substitutione perfectioris essentiæ vere sine omni difficultate instituat. Est vero " hic Thesaurus nihil aliud, quam Spiritus cœlestis " à Sole & Luna, cæterisque astris ad nos demissus, " atque in catholico subiecto in summam medicinam " excoctus, qua homo omnibus morbis eximitur, in sanitatis perpetuo statu vsque ad terminum vitæ diuinitus sibi præfixum conseruatur, ingenium eius acuitur, memoria adiuuatur, intellectus mirandum in modum illuminatur, metalla imperfecta in verum & non apparens aurum trãsmutãtur, vegetabilia queomnia ita reficiuntur, vt vires, vigorque ipsorum in summo gradu facile deprehendi possint. Cætera taceo, ne maleuolis & calumniatoribus ansam vituperandi & conuitiandi præbeam.

II. *Materia lapidis.*

E Sole vero tanquam mare & patre & Luna tanquam fœmina & matre summa illa medicina desumitur, atque non nisi in Mercuriali substantia reperitur. Secundum hunc versiculum.

Est in MERCVRIO, quicquid quærunt sapientes.

Si per *Mercurium solum* perficere poteris magisterium, ait subtilissimus Geber, eris preciosissimi operis indagator. Itaque quia *Solus* Mercurius vera materia medicinæ est, materia illa erit vna. Et quia vna, multa simul ad ipsam medicinam non requiruntur. Vnde philosophi aiunt, artem suam in multitudine rerum non perfici.

III. *Modus operandi in verã materiam.*

Ex dicta autem materia medicinæ Hermeticæ conficiundę modum Hermes noster in sua tabula

hiſce verbis exprimit: *Separabis terram ab igne, ſubtile à ſpiſſo, ſuauiter, cum magno ingenio.* Tria hic notabis 1. ignem Hermetis eſſe vnicum, quia operatio deſcribitur vna. 2. Eſſe tenuem & lenem, quia ſeparatio terræ ab igne debet fieri ſuauiter cum magno ingenio. 3. Ipſam operationem, quæ in ſeparatione terræ ab igne, ſubtilis à ſpiſſo conſiſtit: id quod fit continuâ irrigatione & aquæ affuſione. Quo enim ſæpius terræ aqua affunditur, eo magis ipſa terra attenuatur & ſubtiliatur, vſque dum infans ſophorum exinde prodierit. Vnde vt aſcendendo à terra in cœlum, & iterum deſcendendo in terram filius ſapientiæ primum à natura generatur; ita idem filius ſimili aſcenſu & deſcenſu in philoſophico vaſe in ſolidam medicinam, reiectis vulgaribus chymiæ operationibus, regeneratur. Sic tandem concludo.

Veri Hermetici veram philoſophici myſterii materiam paulo ante deſcriptam ſciunt, non niſi vnam agnoſcunt, atque modum in Hermetis tabula depictum & adumbratum in operando obſeruant.

Atqui vulgares chymiſtę nec ſciunt veram materiam, nec vnam ſed plures adhibent, nec modum operãdi Hermeti obſeruatũ ſectantur. Ergo

Vulgares chymiſtæ non ſunt veri Hermetici. Propoſitio negari non poteſt: æquum enim eſt, vt qui ab autore aliquo nomen ſibi ſumat, eiuſdem autoris inſtitutum ad amuſſim ſequatur. Aſſumptio tandiu vera eſto, donec vulgares chymiſtæ demonſtrauerint, ſibi & veram materiam, modumque in illam operandi verum, perſpectum & exquiſite notum eſſe. Pro me aſſumptum confirmat

firmat Michael Sendiuogius, qui tractatu suo primo in hæc verba loquitur: *Si hodie reuiuiscerent ipse philosophorum pater HERMES, & subtilis ingenii Geber; cum profundissimo Raimundo Lullio, non pro philosophis, sed potius pro discipulis à nostris Chymistis haberentur: Nescirent tot hodie vsitatas destillationes, tot circulationes, tot calcinationes, & tot alia innumerabilia opera Artistarum, quæ ex illorum scriptis huius seculi homines inuenerunt & excogitarunt. Vnicum tamen nobis deest, scire, quod ipsi fecerunt, lapidem videlicet philosophorum, seu tincturam physicam.* Nos dum illam quærimus, alia inuenimus. Quæ cum ita sint, ratum & firmum esto. Quicunque scit Hermetis magisterium, eiusque præparandi modum, Verus est Hermeticus: Qui nescit, & se tamen Hermeticum salutari cupit quamuis omnia alia olea, salia & aquas distillare norit, ille est mendax, & sophista.

CAPVT III.

Quomodo Hermetis Doctrina propagata fuerit?

DOctrina HERMETIS cum tantum arcanum, quo in vniuerso hoc modo ex naturæ profundissimo penu non habetur maius & præstantius, proponat, atque eius cognitione indignum vulgus, quod plus mundi gloriam, quam suam ipsius salutem, & æternam felicitatem affectat ad abusum facile prolabatur. *Veri philosophi* vnanimi consensu, id mysterium sibi solis concreditum seruare, atque omnes indignos omni studio ab eo procul arcere voluerunt. Audi subti-

lissimum Raimundum Lullium, qui theor. test. c.
" 6. sic ait: *Secretum teneas, quia totum sit arte & scien-*
" *tia, & nulli dices, nisi velis maiestatem philosophorum &*
" *secreta eorum accusare, &c.*

Quæ cum ita sint, sinceriores philosophi stylum suũ in hunc modũ formarũt, vt à solis doctrinæ filiis ipsorum dicta apprehẽdantur & intelligãtur, sophistis verò & indignis veræ sapientiæ nucleus maneat abscõditus. Vnde iam ænigmatico & parabolico, iam planè alieno stylo sapientes artem Hermetis conscripserunt & exposuerunt, vt nihil, nisi inania figmenta philosophastris, ingentia vero mysteria veris Hermetis discipulis sciuisse videantur. Lapidem seu medicinam suam omnibus nominibus nominauerunt, quia omnium rerum virtutes in se continet. Ad literam ergo philosophici tractatus nec volunt nec debent intelligi.

CAPVT IV.

Quomodo & qua occasione Hermetica philosophia defœdata fuerit.

MVndus cum diuitiis adeo indulgeat, vt noctesque diesque in corradendis pecuniis insumat, atque per otium & negotium nihil nisi argentum meditetur, variæ technæ à plurimis hactenus inuentæ fuere, quibus alios circumueniant, diuitias vndecunq; colligant, aliorumque loculos emungant. Versutia hic opus est. Vnde inueniuntur, qui diuitibus, (cum hi, quo ditiores fuerint, eo ardentius ad auri sui maiorem accessionem adspirent) magnam auri copiam & sapientissimi opulentissimique Salomonis

nis immenſos auri theſauros pollicentur, atque ſe indubitatos auri conficiundi proceſſus tenere temere gloriantur. Auari iſti homines, qui Midæ ſimiliores quam Hermeti philoſophorum patri haberi volunt, mox fidem adhibent, ſumptus ſubminiſtrant, ingentibus muneribus impoſtores afficiunt, atque auro inhiantes de die in diem Pluti acceſſum expectant. Sed omnis ſpes in nihilum tandem abit: Impoſtores cum dedecore vel aufugiunt, vel ſe quodammodo excuſant. Sunt & præterea alii, qui ex ſcriptis ſophorum literaliter intellectis ſine naturæ veræ vera cognitione ad magiſterii Hermetici veritatem prouehi intendunt. Verum cum ad literam vbique philoſophorum ſcripta intelligant, ad ſua ſophiſtica figmenta, quæ vel ipſi ſibi imaginati fuere, vel ab aliis accepere, ſenſum eorum detorqueant, nec naturæ viam notam habeant, nunquam ipſorum conatus ad frugem peruenit, ſed in perpetuum quærentes nihil inueniunt, quod vel micã ſapientiæ Hermeticæ habeat. Si in opere ſuo colorem aliquem ſimilem colori alicui, à ſophis depicto deprehenderint, lætantur, exultant & triumphãt, non cogitantes, quod cuique corpori omnis generis colores inſint, atque ignis varii varia diſpoſitione è tenebris prolici queant. Inter iſtas vero læticias proceſſus fingunt, eos dictis ſophorum palliant, atque caro precio vendunt, vt ſibi ad delicias mundi argentum concilient. Sophiſtæ hi ſunt, qui Hermeticæ arti ex eiuſmodi ſophiſticationibus & deceptionibus maculam affricant, contemptum afferunt, atque alios homines vel ipſius veritatis amantiſſimos in conſortium

ſuum trahere, extremamque in perniciem intrudere pro more habent. Hiſce nebulonibus piorum aures non pateant: ſed ſerio cogitent, ſtudium Hermeticum verſari non primario circa auri elaborationem, ſed circa medicinam, quæ non tantum auri, ſed etiam omnium aliorum tam ſuperiorum quam inferiorum corporum vires in ſe poſſideat. Tantum de Hermeticæ doctrinæ conſpurcatione aliunde inuecta dixiſſe ſufficiat, & verum maneat, auri aucupio, ſophiſtarum fraude, literali dictorum philoſophicorum ſenſu, pro ceſſibus ſcriptis, atque naturæ neglecta conſideratione veram HERMETIS artem defœdatam eſſe, atque in odium & contẽptũ deueniſſe.

CAPVT V.

Qua ratione è tenebris vera Hermetis Sophia ſit eruenda?

MAgna ſane ſapientia eſt, quam HERMES Dei inſpiratione ſibi acquiſiuit, & quanto maior & præſtantior eſt, tanto maiorem diligentiam ei comparandæ quiſque hominum adhibere cupiat: Æquum enim eſt, vt, quod omnium hominum vtilitati inſeruire poteſt, omni ſtudio quæratur & veſtigetur, verum cum philoſophi artem Hermetis ſtudio ex Dei indultu obſcure tractarint, eam ſolis doctrinæ filiæ ſcripſerint, atque Sophiſtæ ſuis fraudulentis proceſſibus magis magiſque obfuſcarint, in rationem, qua è tenebris ars illa diuina eruatur, quiſque veritatis amans inquirere ſtudeat. Ego hac vice iis, qui ex intimis cordis viſcerib. & nõ ex ficto animo ad ſinceriorẽ philoſophiam adſpirãt, viam certiſſimam, qua è tenebris

bris in lucem ars HERMETIS statuatur, ex philosophorum vnanimi consensu & ipso naturæ lumine explicabo. Moneo itaque primum, vt porta mea Hermeticæ sapiētiæ diligentissime legatur, & ad ei⁹ monita artis philosophicę studiosus omnes suas cogitationes & operationes dirigat. Non vero arbitrator, sibi viam ad arcanum arcanorū ex porta mea patere posse, nisi virtutibus iam recensendis sit præditus. Qui ergo philosophici mysterii, ab HERMETE *philosophorum patre* per tabulā Smaragdinam ad nos tanquam ad genuinos hæredes propagati scientiam ex animo consequi desiderat, ille

I. DEVM timeto & se humiliato.

Initium sapientiæ est timor Domini: ait Syracides. Eum, inquit Hermes lib. de compositione, qui in hanc artem & sciētiam introduci vult, oportet arrogantiæ vitium à se repellere, & pium esse & probum, ac profundæ rationis, hominibus humanum, & sereni vultus ac hilarem, Deumque ante omnia timere.

II. Esto sufficienter locuples.

Id est, Tantas habeto diuitias, quantæ sumptibus in magisterio collocandis, & sustentatione vitæ suæ, dum operatur, sufficiunt: Cum enim sumptus nostro operi impenduntur, impossibile est ex Aristotelis sentētia, indigentē philosophari.

III. Beneficus & largus.

Itaque nec auarus, nec vsurarius, nec monetæ renouator, nec mercator esto. Atque hinc Lull. c. 29. theor. test. ait: illud secretum non manifestari, nisi philosophis, & philosophiæ veræ filiis, qui sunt indagatores & amatores eius, & non sophi-

ſtis, plenis mendaciis, nec auaris, nec amatoribus mundanis; ſicuti ſunt vſurarii, mercatores & renouatores monetæ, cambiatores & congregatores theſaurorum, condemnatis, & per Diabolum incantatis, qui nolunt laborare, nec inquirere niſi in res palpabiles.

IV. Mitis ſeu humanus,

Teſte Hermete citato loco.

V. Sobrius, non gulæ deditus.

Atque hinc facile intelligis, quam procul à noſtra arte abſint, qui dum aliis aurum cudere moliuntur, noctesque dieſque potationibus continuis indulgent, & ebrietatem ſtudio ſectantur.

VI. Firmus in propoſito & conſtans.

Roſar. phil. p. 206.

Vnius eſto voluntatis in opere naturæ, nec modo hoc, modo illud attentare præſumas; quia in rerum multitudine ars noſtra non perficitur.

Lull. lib. de animæ tranſmutatione.

Non fatigeris, nec ab opere ceſſes, & inuenies, quod optas.

Michael Sendiuogius tract. 2.

Scrutatorem naturæ oportet eſſe veracem, ſimplicem, patientem, ***Conſtantem, vnicæ ſaltem rei*** animum applicantem.

VII. Patiens.

Id eſt: Moram, quæ in noſtro magiſterio eſt maxuma, non ægre ferto.

Thomas Aquinas c. 2.

Qui patientiam non habet, ab operatione manum ſuſpendat.

Moſcus in Turba.

Niſi patientiam habeatis, errabitis in regimine, & corpus corrumpetis.

Zenon in Turba.

Qui prolixitatem decoctionis & compoſitionis patienter fert, lucrum accipit.

Bacaſer in Turba.

Qui patiens eſt in regimine, ingredietur artem.

Lull. c.19. theor. teſt.

Intellige, quod omnis mora, nec non tarditas in hac arte electæ ſunt operando patienter, nec ſine patientia iter arripias: cum tibi contigerit ſtudio cognoſcere multa, patientiam retine, ſemper operando directe, & ſic philoſophiam habebis habituatam. Operi patientia datur: Patientia enim morum ſemper eſt maxuma in noſtro magiſterio.

VIII. Taciturnus.

Ea enim, quæ ex ſincera philoſophia addiſcit, & indubitata experientia vera eſſe deprehendit, in vulgus non ſpargito, ne porcis margaritas obiicere videatur, & per abſum arcanorum pereat. Confer. c.1. lib. Thomæ Aquinatis ad Rainaldum.

CONSECTARIVM.

Ac proinde non diſputato, non altercator.

Hoc noſtro ſeculo, & ante in ſcholis publicis ſapientiam veram altercando & diſputando aſſequi nemo non in animum inducit ſuum. Et qui à ſtudioſorum & literatorum vulgo commendari laudarique deſiderat, animum totum vel ad refutationem aliorum ſcriptorum appellit, vel nouas

con-

controuersias mouet. Verum vt in sapientia vulgari, quæ nihil arcani in se complectitur, illud studium merito probatur, cum indignis philosophastris quiete animi, quæ in solida naturæ cognitione consistit, frui haud liceat; Sic sincerior philosophia econtra quiete animi delectatur, dum omnem dubitationem circa arcana naturæ excludit, atque de iis cum nullo hominum confert, ne mutua ex disceptatione forte fortuito summum philosophiæ arcanum indigno alicui innotescat. Id cuius reuelationem Deus sibi soli reseruat, nemo manifestato.

IX. Ingeniosus.

Id est: Non esto ingenio stupido, sed sagaci, & subtili. Videndũ tamẽ, ne sit nimium subtilis, qui præ nimia sua subtilitate dictis sophorum & ipsi naturæ nouitatem quandam inuehat, sensum afferat, non exinde efferat, atque naturam potius ad suæ rationis cogitata, quam hæc ad illã metiatur. Siquidem inde naturæ simplicitas peruertitur, & ad intima veræ sapientiæ penetralia accessus impeditur. Natura vt simplex est: ita indagatorem simplicem, non nimis subtilem requirit.

X. Pseudochymicos & sophistas vitato.

Qui, vt verbis Rosarii philosophorum vtar, decepti ingenii sui tarditate, & ad inopiam deducti alios etiam tentant seducere, & ad miseriam compellere. Hinc ita Teruisinus: Fugite sophisticationes Alchymistarum nequam & quoscunq; alios, qui fidem istis adhibent: nam si quid boni vos lectio librorum docuit, falsis iuramentis & assertionibus adimere conantur. At ais; te ex animo velle
fugere

gugere sophistas, si nosses. & cum non noueris, te non posse eos vitare. Vt igitur conqueri desinas, atque ex suis signis sophistas dignoscas, characteres eorum nouem propositionibus describam.

I.

Sophistæ vulgaribus operationibus, calcinationibus, solutionibus, congelationibus &c. insudant.

Vnde huiusmodi operationes Teruisinus appellat deceptiones, vt vero intelligas, quantum sit discriminis inter nostras & vulgares operationes, attende ad ea, quæ iam sum dicturus. Vulgo calcinant, sed sine corporis multiplicatione, potius cum diminutione: philosophi calcinant cum corporis multiplicatione. Vide Quercetanum resp. ad Aubertum pag. 66. Vulgo calcinant igni comburenti: philosophi aqua. Vulgo soluunt, & solutione facta separant menstruum: philosophi soluunt ita vt soluens & solutum in vna homogenea essentia permaneat: Teruis. in epistola ad Thomam de Bononia. Vulgo solutio & congelatio diuersis fiunt temporibus & horis: philosophi dum soluunt, simul congelāt. vide Lud. Puer. mihi p. 198. Præterea vulgus corpora liquefacit per ignem comburentem: philosophi per aquam: vnde dicitur: Liquefacite corpora liquefactione non vulgari, sed nostra, quæ est cum aqua. Vide Auror. consurg c. 27. & Rosar. phil. mihi p. 333.

II.

In illo laborant, quod in se tincturam philosophis notam non habet.

Stultis

Stultis sunt stultiores, ait Senior qui præparant illud, quod in se tincturam non habet.

III.

Variis in vasis suas materias coquunt.

Operantum, inquit Dionysius Zacharias Gallus, hac tempestate pars maxuma errorem suum hoc ipso fateri cogitur, cum nemo non ipsorum tres vel quatuor furnos habeat, & nonnulli decem vel duodecim, hunc ad calcinandum, illum ad soluendum, alium ad sublimandum & innumera vasa, quibus vtuntur: verum enim vero ii in extremum operarētur, priusquam hac via ad perfectionem peruenirent, nisi suas operationes corrigerent.

IV.

Ingentes sumptus ad magisterium requirunt.

Id quod Reges, Principes, Comites & nobiles viri, qui eos alunt, vbertim testari possunt, sed multæ expensæ non sunt nostro magisterio conficiundo necessariæ; quia vna materia, vnum vas, & vna sola coctio ad lapidis creationem requiritur. Vili precio, ait subtilissimus Geber, ad complementum peruenies.

V.

Processus habent scriptos, secundum quos operantur.

At ars nostra nullo continuo processu ad literam intellecto continetur: philosophi veri adeo hanc nostram scientiam ænigmatibus, parabolis & figuris occultauerunt, vt impossibile sit sola librorum lectione ad cognitionem huius artis peruenire. Dionys. Zach. Gall.

VI.

VI.

Vltro sua officia magnatibus deferunt, atque is artem auri conficiundi pollicentur.

Magnates vel ad superbiam, vel ad mundi delicias vel ad tyrannidem diuitias expetunt, ac proinde iis, qui se auri conficiundi rationẽ tenere gloriantur, faciles præbent aures, non cogitantes, quod auri studium à philosophis non primario, sed secundario spectetur. Aurum primo non intendit, qui omnium rerum, non solum metallorum sed etiam vegetabilium & animalium vitia, imperfectionesque vno catholico remedio ex omnium perfectissimo corpore extracto auferre, & in perfectiones transplantare sibi proponit Si metallorum perfectionem solam non quærunt philosophi quo fine opus est, vt in metallico corpore omnium rerum supplementum & instaurationem quæramus. Tinctura auri cum certũ & determinatum rerum sublunarium genus sit, catholicum remedium esse nequit: ac proinde qui vniuersalem affectant medicinam, tincturam auri per se non appetunt, secus qui faciunt, sophistæ sunt, & nunquam nostro magisterio dignabuntur. Quia autem magnates sunt sitientissimi auri & pecuniæ, Sophistas auri tincturam primario intendentes ad se vocant, vel quando suam operam deferunt, sibi diuinciunt, vt breui magnam argenti copiam ipsorum auxilio corradant. Verum vt stultum est magnatum propositum: ita nunquam aliquid aliud, quam summam argenti iacturam inde reportant. Suspectus est omnis, ait Thomas Aquinas, in hac arte seruiens regibus & prælatis.

VII.

Asseuerant se sæpius fecisse, sed tum non habuisse necessaria, Teruis.

VIII.

Se continuo maxuma cum diligentia per multos annos ad fornaces suas adsedisse & sine intermissione operatos fuisse prædicant.

Hoc eo fine faciunt, vt aliquid arcani ex tanto labore didicisse videantur, & apud incautos facilius se insinuent.

IX.

Ex lumine naturæ rationem sui operis exponere nesciunt: sed sine rationibus suam scientiam veram esse garriunt, adduntque sæpe, se arcanorum fuisse participes redditos à docto quodam viro, quem fingunt, vt alterius eruditione fraudes & sophismata sua pallient.

Non enim sunt philosophi, nec guttulam de fonte naturæ gustauerunt, ac proinde satis mirari non possum, quod magni viri ab eiusmodi impostoribus sibi imponi patiantur, non reputantes, sine artibus præclaris & liberalibus nullam mysteriorum perfectam cognitionem vnquam esse acquirendam. Quicunque, ait Teruisinus, radices mineraru͂ & simplices & co͂positas ignorat, principia naturæ ignorat; Ergo & artis: & per consequens erit sophista potius, quam philosophus.

CONCLVSIO.

Quod si, Suauissime Lector, hunc meum tractatum, quem VERVM HERMETEM inscribo, dili-

genti lectione percurreris, non tantum ex eo abunde percipies, hodiernos chymistas non esse veros Hermeticos, imo potius sophistas, qui sanam nostram philosophiam suis falsis receptiunculis obscurent, deprauent, atque, cum arcanum Hermetis assequi nequeant, quascunque chymicas operationes Hermeti adscribant, ne ab Hermetis studio alieni videantur: Sed etiam via, qua ad secretioris philosophiæ magisterium promoueri possis, tibi profunde rem pensitanti, & sedulo inquirenti demonstrabitur. Interim vale diu in Deo & Filio eius IHSVH Christo, Zigenhainiæ 2. Octob. Anno 1615.

VERI HERMETIS FINIS.

DEO *vni, & Filio eius* IHSVH *Christo sit laus & gloria in æternum,*
AMEN.

PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ

Tractatus ſecundus, qui eſt

PORTA HERMETICÆ SAPIENTIÆ,

Cum quinque clauibus appropriatis.

Autore

HENRICO NOLLIO.

PRÆFATIO.

HVnc tractatum, Beneuole Lector, portam Sapientiæ Hermeticæ inſcribo, quod nemo ad arcanum Hermetis pervenire poteſt, niſi clauibus à me hic propoſitis ad reſerationem portæ vtatur. Eſt vero porta ſapientiæ noſtræ *nihil aliud, quam* naturæ inuolucrum, quo macrocoſmi filius, filius Solis & Lunæ, lapis philoſophorum alias dictus, in abſtruſo latet. *Qui ſi in lucem ſiſtitur, atque è naturæ tenebri-*

coſo corpore eruitur, in nobiliſſimam omnium abit medicinam. Si tu, Sincere Lector, myſterium illud omnium præſtantiſſimum, & miraculum naturæ vere admirandum ex ſincerioris philoſophiæ arce reportare in animo habes, per genuinam portam ingredere, atque ad eius apertionem proxime enarrandas claues adhibe. Claues vero enumero quinque: Quarum prima eſt; Inuocatio Numinis diuini. 2. Meditatio. 3. Viua inſtitutio. 4. Lectio. & 5. Operatio. *De ſingulis ordine tractabo.*

Capvt I.
De Invocatione Nvminis Diuini.

I. *Tv, qui ad philoſophorum artem adſpiras,* (a) *Sine intermiſſione,* (b) *in fide,* (c) *nihil hæſitans* (d) *Deum* (e) *orato, vt eius auxilio ad arcanum arcanorum peruenias.*

(*a*) Sine intermiſſione oportet orare & non defatigari: Lucæ. 18. v. 1. (*b*) Omnia quæcunque petieritis in precatione, credentes, accipietis: Matthęi 21. v. 22. Marci 11. v. 24. (*c*) Si cui veſtrum deeſt *Sapientia*, à Deo dante omnibus ſimpliciter nec

exprobrante postulet, ac dabitur ei, postulet vero cum fiducia, nihil hæsitans: Nam qui hæsitat, fluctui maris, qui ventis agitur & impetu rapitur, similis est: Neque existimet homo, se quicquam accepturum à Domino, Iac.1.v.5.&. 6.(*d*) Omne enim donum perfectum è supernis est, descendens à patre luminum: Iac.1.v.17.(*e*) Quisquis enim petit, accipit, & quicunque quærit, inuenit, & pulsanti aperietur. Matth.7.v.8. Itaque cum hæc pura & diuina scientia, teste Morieno & omnibus philosophis, sit donum altissimi, qui eam suis commendat, non decet, ait idem Morienus, quenquam se ab hoc magisterio retrahere, sed suam fidẽ & spem in altissimo firmiter configere illumque assidue orare, vt diuinum & mirabile opus efficiat.

Basil. Valent. mihi p.2.

Ich sage dir in lauter Warheit / daß / so du vnsern grosen vralten Stein machen wilst / so folge meiner lehre / vnnd bitte für allen dingen deinen Gott / den Schöpfer aller Creaturen / daß er dir darzu segen / vnd gedeyen geben wolle.

II. Deo ex toto animo in precibus voueto, te per philosophorum arcanum Ecclesiæ, pauperibus, omnibusque piis, qui tuum poscunt auxilium, adfuturum.

Alio profecto fine ne quærito HERMETIS magisterium: si Secus feceris, non acquires Vnde & omnes ii, qui eam ob caussam chymiam Hermeticam tractant, vt mundanas diuitias sibi comparent, splendide & magnifice inde viuant, atque tyrannidem suam, quam sub corde

corde rectam gerunt, magis magisque exercere valeant, nunquam adepturi sunt quamuis in mille annos vestigent.

Basil. Valent. mihi p. 3.

Gedencke / wenn du zu ehren gesetzt wirst / daß du dem armen vnd dürfftigen darbietest / jhn auß elend zu erretten / vnd mit deiner hülfflichen hand zuerfrewē / auf das du destomehr segen vom HERREN empfangest / vnd einen Stuhl im Himmel durch bestetigung deines glaubens vberkommen mögest.

CAPVT. II.

DE MEDITATIONE.

I. *ANtequam ad opus te accingas, imaginare diligenter quid quæras, & quis sit intentionis tuæ scopus & finis.* Sendiuog.

Lull. c. 24 theor. test.

Antequam aliquid facias, vide quid velis facere, & sapienter operare.

Et c. 31. eiusdem libr.

Debes præmeditari, fili, cui rei debeas manum apponere ad operandum.

II. Diligenter (a) *naturam rimator, &* (b) *dicta philosophorum probe meditator.*

(*a*) Sine lumine enim & cognitione naturæ impossibile est hanc assequi artem, nisi singulari reuelatione alicui contingat, vel per secretam amici demonstrationem: Sendiuog. Frustra ergo, vt ait idem in Epilogo, laborat ille, qui sine naturæ cognitione manus ad labores porrigit.

 (*b*) Lull.

(b) Lull. c. 29. Theor. test.

Nota doctrinas nostras, & glosa fortiter per multas considerationes & reiterationis speculationes, si desideras nos intelligere.

Morienus.

Si quis philosophorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat: cum diuturnitate enim meditationis immensæ scientiarum arcanum & incomparabilem thesaurum inuenit.

CONSECTARIVM.

Itaque ad praxin ne accedito, nisi in theoria diligenter versatus fueris.

Oportet enim, vt in hoc studio doctrina experimentum præcedat.

Lull. c. 53. Theor. test. sub finem.

Nisi per theoriam naturas intelligas, nullo tempore per practicam opus tuum corrigere scies: sed potius in errorem cades.

Teruisinus ad Thomam de Bononia.

Errare contingit ad opus accedere volentes, omisso & neglecto mentalis practicæ iudicio, quã theorica in animo operatur, priusquam ad opus conficiundum operationes accedant.

Razes.

Non potest facile eius in praxi manus inclarescere, nisi eius mens in theorica prius maceratur: ille enim ad operationes securus accedit, cuius in mente plures operationum imagines resul-

resultant. Confer & Arnold. præf. in Rof.

Lull. lib. Vade mecum.

Ars nostra sine philosophia nec doceri, nec possideri debet.

Paracelsus lib. vexat. p. 932.

Wer baß dichtet / der trifft auch baß die kunst/ vnd findet die warheit: id est: Qui rem acutius perpendit, veritatem attingit.

Idem lib. de imag. c. 12.

Einer der da speculiret / vnd hat deren dingen einen verstandt / darinnen er speculiret/ lest er nicht dauon ab/ vnd jhm ernstlich angelegen seyn/ so erfindet er in solcher speculation die practick. id est: Qui speculatur, & res, quas speculatur, intelligit, si non desinat, sed sollicite rem curæ, cordique habeat, per speculationem talem practicam inuenit.

III. Diligenter considerato, num propositum tuum cum natura concordet, an sit possibile; Ab exemplis discito apparentibus, ex quibus rebus quid fiat; quomodo & in quali vase natura operetur. Sendiuog. quem alias soleo Anonymum Leschum appellare.

Caput III.
DE VIVA INSTITVTIONE.

Esset sane hæc clauis omnium tutissima, & certissima, sed cum ea pauci ob artis summæ summam eminentiam, & seriam philosophorum prohibitionem potiri queant, non possum ali-

quid de hac claue proponere. Qui possidet hanc diuinam scientiam, eam nemini facile aperit: Qui vero non habet, docere nequit. Quod sane mouere debet magnates, ne credant iis, qui se exactissime artem tenere gloriantur. Et cum magnates huius seculi Hermetis arcanum propter abusum ad pompam & tyrannidem appetant, fere omnes indigni Dei iudicio habentur: Et si quis huiusmodi viris se aperiret, magisteriumq; demonstraret, sibi periculum fabricaret: id quod ex Sendiuogii Epilogo luculenter constat, vbi sic ait: Non dubito multos bonæ conscientiæ & voluntatis homines illud donum Dei clanculum possidere; Hi meo moniti exemplo, & meis periculis cautiores & prouidentiores facti, Harpocratis sibi commendatum habeant silentium: Quotiescunque enim me magnatibus detegere volui, semper aut in damnum aut in periculum mihi cessit.

CAPVT IV.
DE LECTIONE.

I. *Diligenter verorum philosophorum libros legito, & lectione assidua id, quod legisti repetito.*

Basilius Valentinus mihi p. 3.

Verachte mein freund auch nicht/ noch verschmehe die warhafftige Schrifften deren / die den Stein vor vns gehabt haben: Denn durch die offenbarung Gottes hab ichs von jhnen / vnd solch lesen muß vielfeltig vnd offter geschehen/ damit der grund nicht vergossen werde/vnnd die warheit/ wie ein Liecht verlesche.

Theo-

Theophilus in Turba.

Nemo nouit artem numi & auri arcanum, nisi qui philoſophiæ libros i diligent & aſſidua lectione perlegerit,

Dionyſ. Zach. Gall.

Qui ad veri lapidis cognitionem prouehi deſiderant, conſtanter & patienter prius legere & intelligere bonos autores diſcant, quam operi manum admoueant, intellectum à Deo precibus impetrantes.

Teruiſ. præf. in Alchym.

Te primo intuitu dicta noſtra intellecturum ne arbitrator: vix enim decima lectionis repetitione ſenſum eorum apprehendes. Quo ſæpius lectionem repetes, eo exquiſitius vim dictorum intelliges.

CAVTELA.

Cauebis, vt pro verorum philoſophorum libris impoſtorum ſcripta & recepta legas.

Hæc enim omnia fallunt, & à veritate longe abducunt.

Corrector fatuorum præf.

Omnes huius artis apicem diligentes ſtudiis conentur inſiſtere, & ex libris haurire veritatem, & non ex mendoſis, neque ex fabuloſis.

Termiſinus.

Qui artem veram aſſequi cupit: verſator cum ſapientibus, hi eorum, & non impoſtorum libros legito, licet obſcuris verbis eam doceant.

OBSERVATIO.

Vt verò verè philoſophicos libros à ſophiſticis exquiſite ſecernas, omnes alios libros cum his,

quos hoc in volumine Hermetico exhibeo & allego, conferto. Si ipſorum doctrina cum hiſce libris conſpirauerit, eos pro philoſophicis habeto. Sin vero diſſenſerit, atque nihil niſi fictos proceſſus ad ſolem & lunam conficiundam tibi obtulerit, ſophiſticos eos libros eſſe tibi certo perſuadeto.

II. Sub initium ſtudii Hermetici vnum librum tantum legito, ex cuius multoties repetita lectione errores vulgarium operantium dignoſcere, terminis philoſophorum aſſuefieri, generationem rerum naturalium intelligere, atque veſtigationis veræ materiæ fundamentum certiſſimum ponere queas: poſt autores alios addito & conferto.

Hanc viam ſi iueris, ad propoſitam metam citius peruenies, atque noſtra philoſophia tibi magis dulceſcet, quam ſi per multos libros ſuperficiaria lectione ſine requiſito iudicio & debita obſeruatione percurras. Ex multitudine potius confunderis, quam proficies. Diſtrahit animum, ait Seneca, librorum multitudo. Itaque cum legere non poſſis, quantum habueris, ſat eſt habere quantum legas. Sed modo, inquis, hunc librum euoluere volo, modo illum. Faſtidientis ſtomachi eſt, multa deguſtare: Quæ vbi varia ſunt & diuerſa, coinquinant, non alunt. Probatos igitur ſemper lege, & ſi quando ad alios diuerti lubet, ad priores redi. Tutius ergo, ego aio, ſemper eſt vnius philoſophi dictis, quamuis obſcuris, pertinaciter adhæreſcere, in ſenſum eorum ſtudioſe

ciose meditatione attentissima inquirere, & in vno autore suæ philosophiæ fundamentum iacere, quam multa non intellecta legisse videri. Ego Bernhardi Comitis Teruisini opusculum Hermeticum sub initium legi. Tu tractatus duodecim Michaelis Sendiuogii, qui in titulo sui libri Diui Leschi genus amare scribitur, tibi comparare, atque vel centies cum summa meditatione perlegere poteris. Vix sine fructu, si modo Deũ sine intermissione certa fide fultus imploraueris, librum eum depones.

III. Iudicio sincero in legendo vtitor.

Sapienter inquit Lull. c. 29. theor. test. Consideres doctrinas nostras, ne te (vt verbis philosophi Apuleii vtar) antiquorum librorum textus, qui verba nonnunquam transponunt, decipiant.

CONSECTARIA.

I.

Itaque ad naturam dicta philosophorum reuocato.

Ludolph. Verdeman. præf. in test. Lull.

Philosophorum scripta non ex verborum cortice, sed ex naturæ viribus intelliguntur.

Teruisinus.

Vos oportet dicta philosophorum ad naturæ possibilitatem, & non ad sonum verborum intelligere.

II.

Obscura loca cum apertis conferto.

Doctrina enim vnius aperit doctrinam alterius.

Lull.c.31.Theor.test.

Quod illam viam insistere debeamus, suo exemplo admodum pulchre docet. Teruisinus, vbi sic ait: Consideraui, quibus in locis libri maxume in eundem sensum inter se conuenirent, ibidem existimaui potissimum latere veritatem.

III.

Ea, circa quæ philosophi se errasse ingenue fatentur, probe notato, vt ab iisdem erroribus tibi caueas.

Sophisticos huiusmodi errores plurimos recenseri à Bernhardo Comite Teruisino & Zacharia Gallo ex ipsorum libris intelligis: Tu modo attende & caue! nam

Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.

IV.

Axiomata generalia à philosophis adducta eruito, & ante omnia exquisitissime pensitato.

Deducunt enim te ad veram luminis naturæ cognitionem, atque tibi iudicium ingenerant, quo sophistas dignoscas, atque veros philosophos ab iis facilime discernas.

IV. In lectione tamdiu perseuerato, vsque dum mirabilem harmoniam & consensum dictorum philosophicorum videris.

Basil. Valentinus mihi p. 2.

Setze dein vornemen nicht in einen wanckelmut/ sondern folge dem gesatzten felß nach/ da alle weissen zusammen treffen: id est propositum tuum haud sit incertum & dubium, sed immotæ petræ, in qua omnes sapientes conspirant, innititor.

Idem

Idem von der grosen heimlichkeit der welt mihi p. 197.

Es gehöret zu einem waren philosopho vielfeltiges fleissiges lesen vielerley Schrifften der alten weissen/ so für vns gelebet haben: vnd erwege solche wohl/ mit offter widerholung. Mercke auch in solcher ernewrung jhr einhelliges gemüt/ da sie sämptlich zum ziel treffen. id est. Verus philosophus multoties scripta antiquorum sapientum, qui ante nos vixerunt, summa cum diligentia legere tenetur. Et tu ea sæpius repetita bene pensita, & dum repetis, vnanimem sophorum consensum, quo omnes vna ad scopum collimant, obserua.

Dionys. Zach. Gall. in præf.

Amatores huius artis rogo, vt omnibus dubiis, quæ circa singulas operationes in compositione necessarias versantur, collatis, & quæ sibi mutuo contradicere videbuntur, ænigmatum æquiuocationibus & figuris animū adeo resolutum & liberum habeant, vt videant & intelligant, diuersa philosophorum verba in vnitate sensus conspirare, & non esse nisi meras concordantias.

Capvt V.

De Operatione.

Operatio, clauis portæ nostræ, non contemnenda. Secundum hos canones instituitor.

I. In Omnibus naturam imitator.

Teruis. Auroræ consurg. cap 3.

Diuersos naturæ processus philosophi superaddu-

adduxerunt, vt per hoc adſtruerent, ſcientiam fore naturalem, & in omnibus naturam imitari.

Dionyſ. Zach. Gall.

Quotquot naturam imitati fuere, ad huius artis notitiam peruenerunt.

Clangor Buccinæ.

Plus imitatur Alchymia inter omnes alias artes naturam: aliæ enim artes naturam imitantur ſimilitudinarie; Alchymia vero mera veritate.

Imitator vero naturam I. *In materia.*

Sic enim ait Zach. Gall. Si naturam ars imitatur, neceſſario fatendum eſt, ipſam vti ſimili materia qua natura. At natura in procreatione metallorum ſolo argento viuo vtitur. Itaque (vt cum Aſſiduo loquar) opus philoſophorum & prophetarum non fit, niſi in ſolo argento viuo. Naturam exactiſſime imitamur, ait Teruiſinus, quæ in ſuis mineris aliam non habet materiam, in quam operetur, præterquam puram formam Mercurialem. *II. In remotione extranei.* Teruiſ. Turba phil. Morienus. Itaque qui aliquid aliud quam Mercurialem naturam ad opus noſtrum aſſumunt, ſophiſtis merito aſſociantur. *III. In pondere.* Quicunque naturam in his imitari volet, huius obſeruet ordinem & pondera duntaxat. Teruiſ. Si velis, ait Sendiuogi⁹ tract. 12. vt natura melioretur in actu, ſolue corpus quoduis, & illud, quod nature acceſſit heterogeneũ, ſepara, purga, cõiunge pura puris, cocta coctis, cruda crudis, ſecundum naturæ pondus, non materiæ. *IV. In colore.* Ita enim Teruiſin⁹: Pro gradib. huius alterationis Mercurii (in noſtro opere) per ſuũ ſulphur diuerſi colores oriun-

oriuntur, non aliter, quam per naturā in mineris: Colorum eiuſmodi prmus eſt nigredo Saturnea: Secundus albedo Iouialis: Tertius Lunaris: Quartus Venereus: Quintus Martialis: Sextus Solaris: Septimus vero color vno gradu ſolarem vincit: ſiquidem materiam noſtram perficimus, & pluſquā perfectā reddimus poſt dictos colores rubeo ſanguineoue colore exaltatiſſimo. *V. In igne.* Nam ignis duntaxat, ait Teruiſinus, omnem artem regit, quo natura vtitur. *VI. In operando*: ars enim adiuuatur diſcendo ab operationibus naturæ. Teruiſ. *VII. In operationis tarditate.* Natura facit, ait autor Roſarii philoſophorum mihi p. 214. ſuā operationem paulatiue: Ego vero volo, vt tu idem facias; imo ſecundum naturam tua ſit imaginatio. Hinc philoſophi feſtinationem prohibent.

II. Non operator, niſi rationibus certis, quæ vel ex frequenti & aſſidua lectione tibi natæ fuere, vel lumine naturæ niti videntur, ad operandum permouearis.

Ab alterius, qui tibi aperte auri conficiundi rationem, & Mercurii fixationem, aliaque plura pollicetur, nudis verbis & ſophiſticis proceſſibus plane nihil ad operandum flectaris, imaginare tu potius ex natura ſecundum naturam, quid tibi fuerit faciundum: Nam multo melius eſt cerebro & imaginatione prius diſcedere, quam re, quam manu & ſumptibus. Teſte Sendiuogio.

III. Operationes tuæ non ſunto vulgares.

Itaque 1. varia & multa chymicorum vaſa. 2. ignem, quem vulgus chymicorum adhibet, & 3. inſtrumenta vulgaria reiicito: Sed tibi vas vnum,

ignis

ignis vnus, instrumentum vnum, & regimen vnum esto.

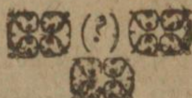
IV. Diligenter operator.

SCALA PHILOSOPH.

Cum in opere fueris, adsit assiduitas, & patientia cum expectatione congrua, cuius finis commodum & læticia: absit pigrities & negligentia, & festinatio diabolica, cuius finis damnum & tristitia.

PORTÆ HEMETICÆ SAPIENTIÆ FINIS.

Laus Deo.

PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ

Tractatus Tertius, qui est

SILENTIVM HERMETICVM,

Quo tacenda HERMETIS Philoſophia compendioſe & neruoſe

Deſcribuntur ab

HENRICO NOLLIO.

PRÆFATIO.

HVNC *tractatum, ſuauiſſime Lector, Silentium voco Hermeticum, quia id, quod in eo proponitur, ſub alto ſilentio à philoſophis tractatur, & variis ænigmatibus, parabolis, & figuris velatur, ne indignis reueletur, ſed ſolius veritatis ſtudioſis, & piis animis otium per negotium quærentibus, nimirum ſincerioris doctrinæ filiis innoteſcat. Philoſophiã vero* HERMETIS *hoc in libello certis*

erotematum & responsionum formulis depingere & describere placuit non alia de causa, quia sic lubuit, & huiusmodi docendi ratio doctißimis viris probari solet.

Quid ergo est HERMETIS, antiquorumque sophorum vera philosophia?

PHILOSOPHIA antiquorum sapientum non est studium altercandi à sophistis ad Academias translatum, sed est spiritus vniuersi (quem vulgo naturam appellitant) omnia in omnibus operantis, rerum conseruationem promouentis, vitam omnium viuentium perpetuantis, generationem procurantis, atque defectus omnes sua ipsius præsentia & efficaci actione tollentis scientia.

Quid est spiritus vniuersi?

Spiritus vniuersi est essentia subtilissima, per omnes creaturas hoc mundo comprehensas diffusa, summa agendi potestate prædita, penetratione sua omnibus robur & vires concilians, atq; ita disposita, vt corpora, quibus inest, conseruet, vegetet, animet, atque ab omni imperfectione liberet, si modo perfectionis fuerint capacia.

Vnde est autem spiritus hic vniuersi?

A Deo sub initium mundi creatus, atque corporeæ mundi substantiæ incorporatus est, ita tamen

men vt in constantiori corpore maiori cum virtute & copia inueniatur.

Quodnam illud corpus est, in quod spiritus vniuersi copiose transfusus est?

Est corpus omnium subtilissimum, & à corruptione, crassitieque remotissimum, nimirum cœlum, quod per astra & luminaria sua summam vniuersi situs copiam possidentia in hæc inferiora corpora vim & essentiam vniuersi demittit, vt hinc in vigore persistant, ad vitam disponantur, anima imprægnentur, atque ab omni imperfectione ad perfectionem certis mutationum gradibus prouehantur.

Estne ex dicto spiritu vitæ infinita constantia & perpetuitas?

Philosophi quidem huic spiritui, cum sit naturæ constantissimæ & perfectissimæ, illud potestatis tribuunt, qua perpetuum primaria & cœlestia corpora persistunt: sed cum homo propter peccatum in Deum commissum morti sit obnoxius, in hisce inferioribus creaturis prolongationem vitæ, non perpetuitatem operatur: Homo enim, quia in Deum peccauit, legemque diuinam transgressus est, factus est haud capax perfectionis cum perpetuitate & æterna constantia coniunctæ.

Igitur, vt audio, operatur vitæ prolongationem?

Imo patriarchæ per spiritum & animam mundi vitam in multos protraxere annos. E minera-

libus auro summam iste spiritus impertit constantiam: Huius enim corpus cum spiritu vniuersi summe sit imprægnatum, atque ad summam sit deductum perfectionem, elementa eius adeo sunt adæquata, vt nec ab aere alterari, neque ab aqua mutari, neque ab igne consumi, neque à terra exedi possit. Atque hinc Paracelsistæ nobilissimam medicinam ex auro eliciunt, dum in spiritualem naturam illud transplantant, atque è fixo volatile conficiunt.

Quo medio spiritus vniuersi haberi potest?

Eo medio, per quod è cœlestibus luminaribus sublunari creaturæ communicatur, & incorporatur, dubio procul acquiritur. Iam vero aqua est medium, cuius interuentu non tantum mineralia & metalla, sed etiam vegetabilia & animalia de spiritu ex sole & luna, cæterisque stellis defluẽte participent. Quis ergo in aqua spiritum vniuersi quærendum esse inficiari poterit? Et Moses ipse Geneseos primo Spiritum Domini ferri super aquas ingenue fatetur.

Spiritus vniuersi estne lapis Philosophorum?

Non per se, quatenus iam actu omnia sustentat & conseruat, sed quatenus iam ex vniuersali medio in medicinam eminentissimam philosophica digestione decoctus est, dicitur & est lapis philosophorum.

Quid ergo est lapis philosophorum?

Lapis philosophorum est spiritus vniuersi, in

cubatu ſuo actuans aquas, atque in medicinam tam ſuperiorum, quam inferiorum virium habitaculum digeſtione philoſophica deductus, eaque virtute prædirus, vt imperfectis ſubſtantiis perfectionem ſua ipſius communicatione ingeneret.

Quænam eſt perfectio, quam lapis ſophorum rebus ſui communicatione impertit?

Lapis legitime adminiſtratus metalla imperfecta in auri ſtatum deducit, vegetabilibus maturationem, virorem & vigorem inducit, animaliaque quæcunque, ſiue ſint beſtiæ, ſiue rationales creaturæ, ſi quo morbo infecta fuerint, ſtupendum in modum ab eo ſub minima doſi liberat.

At impoſſibile eſt, aurum ab arte fieri poſſe, & vnam medicinam omnibus morbis mederi?

Verum eſt, ab arte non poſſe produci ſubſtantiam, ac proinde nec aurum; ſed ſine natura artem intellige: Naturæ enim ſubſidio, ſi auri primordia habentur, aureitatem imperfectis metallis inſcribi poſſe nemo inficiabitur, cum philoſophorum chorus vnanimi conſenſu id ipſum aſſeueret, & hoc per ipſam experientiam ante hæc ſecula roti orbi innotuerit. Ars tantum hoc in negocio auxiliatur naturæ. Vnam vero medicinam omnibus poſſe mederi morbis, vel ex hoc conſtabit, quod vna hominis natura eſt, vna materia, vnus cibus omnibus hominibus in vniuerſum ſatis faciens, vnus potus omibus animantibus

ſufficiens, vnuſque Deus, qui hominem condidit. Vno conſeruatore dato, dabitur & vnum quid, quod à morbo quemlibet cuſtodiat & liberet: Liberare enim à morbo conſeruare eſt: quamuis non omne conſeruare ſit à morbo defendere. Conſeruātur enim & ii, qui nondum in morbum prolapſi ſunt. Præterea ex abundanti iam concludo hoc ſyllogiſmo. Id quod omnium tam ſuperiorum quam inferiorum vires in ſe continet, omnibus morbis mederi poteſt. Atque lapis philoſophorum omnium tam ſuperiorum, quam inferiorum vires in ſe continet: Ergo lapis philoſophorum omnibus morbis mederi poteſt. Propoſitio ſua luce radiat, nec negari poteſt. Aſſumptum philoſophorum conſenſus ſtabilit, & HERMES in tabula Smaragdina id ingenue affirmat, nec illud alio modo hic probare licet: ne indignis myſterium & miraculum macrocoſmi vnicum & ſummum pandatur. Qui vero meos omnes tractatus Hermeticos diligenter legit, meditatur & ſæpius attente repetit, euidentiſſimam aſſumptionis probationem exinde percipiet. Caligo enim oculorum ex crebra repetitione & immenſa meditatione diſcutietur, & intellectus cæleſtis lucis radiis illuminabitur, vt, quæ mundus in tenebris delicias & otium quærens cernere non potis eſt, dilucide veluti in clariſſimo ſpeculo ſuam ipſius imaginem ſincerioris noſtræ ſapientiæ veritatem videat.

Ex qua materia habetur lapis philoſophorum?

Ex aqua viribus ſuperiorum & inferiorum imprægnata.

Aſſu-

Aſſumiturne ſola aqua ad lapidis productionem?

Aſſumitur. Sic enim autor Roſarii philoſophorum mihi p. 214 ait: Moneo te, vt totum tuum intentum ſit in decoctione aquæ, & ne tædeat te, ſi vis habere fructum, & non cures de aliis rebus vanis, niſi de ſola aqua: Coque ipſam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore in colorem perfectum. Quare Morienus & Aros iubent, vt imitemur naturam, quæ in mineris in nullam rem aliam operatur, quam in pure mercurialem formam. Vide Teruiſ mihi p. 298. Si per ſolum Mercurium perficere poteris magiſterium, precioſiſſimi operis eris indagator; ait Geber. Si cum Mercurio, ait Thomas Aquinas c. 4. lib. ad Rainaldum, nulla re extranea addita, operatus fueris, conſequeris optatum, &c.

At ex aqua & terra lapis conſtitui philoſophis dicitur?

Dicitur quidem, ſed ea de cauſſa, quia aqua ſophorum terram actu in ſe habet, quæ in ipſa operatione prodit, quando ex aqua generatur.

Eſtne igitur vna materia lapidis?

Vna. Audi Morienum, qui mihi p. 25. ſic ait: Huius rei prima & principalis ſubſtantia & materia eſt vna & de ea eſt vnum & cum ea fit, neque ei aliquid additur vel minuitur: Id quod & Hercules quidam Rex & philoſophus approbat, dicés: Hoc magiſterium ex vna primum radice prouenit, quæ poſtmodum in plures res expanditur, & iterum ad vnam reuertitur. Quare paulo poſt Morienus p. 27. Multiplicia quidem, inquit, eius

radicis ſunt nomina, ſed ſi ea, quæ ſupra dicta ſunt, recto ordine inſpexeris, vnam eius radicem & ſubſtantiam & materiam inuenies.

At philoſophi fœminam & maſculum ſimul requirunt?

Requirunt quidem, ſed id ea de cauſſa non fit, quod duæ ſint res diſtinctæ & à ſe inuicē ſeparatæ in noſtro opere, ſed quod in vna noſtra materia duæ ſint ſubſtantiæ, fixa & volatilis, quarum hæc nomen fœminæ; illa vero nomen viri obtineat. Sperma noſtrum Hermaphroditicum eſt, omnia, quibus opus habet, in ſe continet. Vnde lapis philoſophorum dicitur ſeipſum perficere, & coagulare: Modo fiat adminiſtratio ignis legitima.

Quomodo & aqua philoſophorum lapis præparatur?

Aqua in terram philoſophico proceſſu vertitur. Terra continuo irrigatur, & exinde in cryſtallinam, pellucidamque aquam tranſmutatur, poſtmodumque eodem proceſſu rubicundiſſimus prodit. Quæ, aqua nimirum & ignis, ſi in vnam eſſentiam coaluerint, medicina medicinarum, quam ſupra declaraui, inde proueniet. Sapienti ſatis.

SILENTII HERMETICI SILENTIVM.

Laus Deo vni in æternum. Amen.

PHI-

PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ

Tractatus quartus, ſeu

AXIOMATA HERMETICA,

In gratiam eorum, qui ad veram Hermetis Sapientiam adſpirant,

Collecta ab

HENRICO NOLLIO.

PRÆFATIO.

TRactatus hic eſt meæ Hermeticæ philoſophiæ quartus, in quo axiomata ſeu generales ſententiæ ad medicinæ Hermeticæ, quam lapidem antiquorum philoſophorum vocitant, cognitionem quoquo modo deducentes ex Sapientum libris proponuntur, & explicantur. Si hæc axiomata attente legeris, atque ad naturæ fontem examinanaueris, facile philoſophiæ noſtræ immotum fundamentum tibi innoteſcet, & dubio procul dignus eua-

des, qui ad intima Hermeticæ Sapientiæ penetralia admittaris, atque in genuinum Hermetis filium adopteris. Verum vt debito ordine omnia hic proponantur, quinque huius tractatus axiomatici capita faciemus, quorum primum axiomata de generali magisterii indagatione; 2. de materiæ veræ vestigatione. 3. de materiæ præparatione; 4. de lapidis creatione; & 5. de lapidis pilosophici multiplicatione exhibebit.

AXIOMATVM HERMETICORVM

CAPVT I.

DE MAGISTERII GENERALI indagatione.

I. *QVod potest fieri per pauciora, frustra fit per plura.*

Scala phil. p. 130. Querc. pharmac. restit. p. 314. Itaque cum materia philosophici magisterii vna sit, neq; & philosophorum sententia præter illam vnam materiam quicquam sit ad opus nostrum assumendum. Errant omnes ii longe, qui duas vel plures materias diuersæ essentiæ & naturæ præparant, atque in medicinam Hermetis concoquere intendunt.

II. Ars ſubſtantiam non producit.

Ἡ τέχνη, inquit Pachymerius, ὐσίαν ὐκ ἀπεργάζεται. Vnde Lull.c.53. Theor.teſt.p 93.b. Ars non poteſt dare formam ſubſtantialem rebus, ſicuti facit natura per ingenium ſuæ nobilis operationis: ideo neceſſe eſt arti ad naturam recurrere, vt eius ſubſtantiales formas, quas iam creauit, ad formandum corpus obtineat. Hoc ſaltem ars poteſt, nempe auxiliari naturæ, habito ſemine. Quemadmodum id euidenter agricultura docet: vbi agricola ſemen creat nullum, ſed tantum arando, occando & ſtercorando agrum colit, atque eo diſponit, vt ſemen iam ante à natura creatum fœcundiores ferat fructus. Olitor etiam hic tibi exemplo erit. Hic non creat ſurculum, quo arbores propagare nouit, ſed iam à natura in ſua arbore productum atque inde reſciſſum alii trunco adhuc viuo inſerit, vt in eo in arborem magnam excreſcat, atque plures proferas fructus, quam ſi in ſua prima arbore relictus fuiſſet. Quod bene notabunt ſophiſtæ, qui ſemen auri ex rebus alienis, nempe ex vitriolo, ſale, alumine, ſtercoribus, ouis, imperfectis metallis, &c. per artem fabicare ſtudent non cogitantes, ſemen auri eſſe ſubſtantiam iam dudum à ſole & luna creatam, ſuoque primordiali corpori inſitam; ac proinde omnis artis operam fruſtraneã eſſe in producendo ſemine, quod Deus naturę incluſit: cum ars vi noſtri axiomatis ſubſtantiam non producat.

III. Non inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea, Arnold.c.10.lib.1. Roſ.c. Teruiſ. p. 7.

CON-

CONSECTARIVM.

Itaque nullus à natura debet petere, quod non habet, nec habebit vnquam.

Lull.c.18. Theor.test.p.35.

Catholicum ergo remedium ne quære in particulari corpore. Catholicum è solo catholico desumēdum est. Auari cum nihil nisi aurū noctesque diesq; meditentur, auri veram tincturā quærētes nihil de vniuersali medicina cogitāt, ac proinde id quęrunt in rebus, quod in iis nō cōtinetur. Tinctura nostra physica generalis est; atque non tantū ad minerale & metallicum regnum, sed etiā ad vegetabile & animale spectat. Itaque tinctura auri non tantum vestiganda est: sed tinctura vniuersi æque tria sublunarium corporum regna respiciēs. Hęc cum ex auro vulgari hauriri nequeat, ex alio corpore, quod communiter corpora mineralia, vegetabilia & animalia ex æquo pure concernit, atque vere viuum est, desumatur necesse est: in illo enim, quod catholicum est, catholicum remedium facilius habebitur, quam in illo, quod particulare est, Subque vno regno tantum militat.

IV. Omnis natura naturaliter perfici desiderat, ac destrui abhorret.

Rosar.phil.mihi p.395.

Destructio est duplex: violenta & naturalis. Violenta est, qua semen corporis penitus destruitur, atque corpus inhabile ad suæ speciei propagationem efficitur. Huiusmodi destructionem quodlibet corpus fugit: Naturalem vero corru-

ptionem

ptionē maxume desiderat desiderio naturæ. Naturalis enim corruptio fit cum seminis conseruatione, quippe essentia seminis per eiusmodi corruptionem magis magisque perficitur: vt videmus in semine humano, quod in vtero matris destruitur, vt inde fœtus & homo fiat. Simili modo nostrū semen in aqua nostra putrescit, corrumpitur, & secundum externam formam destruitur, vt inde magis magisque in perfectionem & summum multiplicationem, ingenio philosophi sic disponente, deducatur.

V. Nulla materia potest perfici, nisi patiatur diu. Lull. cap. 25. theor. test. p. 46.

Inspice Generationem tritici, quod per multas septimanas in terra iacet, in eaque variis & longis passionibus subiacet: putrescit enim cum longa mora, dum humorē vegetabilē paulatim & non subito in se absorbet, & pars post partem perfecte soluitur, vt inde id, quod intus in profundo fuit absconditum, facilius prodeat & progerminet. Semen virile in vtero fœminæ non alteratur subito, sed cum mora, quia humorem animalem quo nutritur, & soluitur, paulatim attrahit, atque hinc vt plurimum post quadraginta septimanas fœtus excluditur perfectus. Similiter philosophi volunt, in creatione lapidis sui non esse festinandum, sed patienter propter moram, quæ est in opere magisterii propter elementorum repugnantiam maxima, operandum, vsque dum arcanum philosophorum absolutum fuerit.

VI. Succurrendum est naturæ per artem (in eo) quod omissum est per naturam.

Scala

Scala phil. p. 13. Lull. c. 57. theor. test.

Sic cum natura agrum excolere nequeat, ars naturæ venit ſubſidio, agrum aratro proſcindit, fimiſque impinguat conuenientibus, vt ſemen iniectum vberiores fundat fructus. Sic & philoſophicæ noſtræ materiæ hoc auxilii ferentes, eam certo vaſi includimus, in eoque tandiu igne noſtro humido coquimus, vſque dum in ſua propria aqua ſolis filius in rubicundiſſimam medicinam permutetur, fixiſſimaque inde tinctura prodeat.

VI. Natura non emendatur, niſi in ſua natura propria.

Teruiſ. p. 14.

Hoc eſt, vt ipſe Teruiſ. p. 35. explicat: natura metallica non emendatur, niſi in ſua natura metallica, & non in alia quauis. Huc refer quod Sendiuogius tract. 1. de natura ait: Si præſtantius quid moliris, quam natura, animaduerte in quo & per quid melioretur. Et ſemper id fiet in ſuo ſimili. Exempli gratia; Si cupis metallum (quæ eſt noſtra intentio) vlterius, quam natura fecit, in virtute promouere, naturam accipere oportet metallicam.

VII. Natura natura lætatur, & naturam continet, & natura naturam vincit.

Quia bis vocabulum *Natura* ponitur, duo eſſe, quæ magiſterium noſtrum conſtituunt, intelligito, ſed cum hæc duo in eadem ſententia eodem vocabulo, mutato ſaltem caſu, exprimantur, vnius naturæ & eſſentiæ ea eſſe certo ſtatuito. Naturæ vero eæ dicuntur fixum & volatile. Fixum in operatione noſtra continet naturam volatilem,

ne ab igne fugiat: volatilis natura fixam ſubſtantiam ſibi natura ita incluſam habet, vt ſenſum fugiat, neque ante decoctionem debitam videatur. volatile à fixo tum ſuperatur, quando ab eo figitur, atque ſibi ita incorporatur, vt aduerſus ignis vehementiam ſub forma perfectæ medicinæ conſiſtat: Fixum à volatili vincitur, quando in volatilem naturam à volatili mutatur, atque ſub mercuriali forma apparet.

VIII. Ignorato motu, ignoratur natura. Ariſt.

Sine motu enim nihil generatur.

Lull. c. 49. theor. teſt.

IX. Omne quod eandem cum aliquo compoſito operationem efficit, eſt eidem per omnia ſimile. Zach. Gall. p. 77.

Id eſt: vbi eædem operationes, ibi eadem eſſentia; vt ait Athanaſius dial. 2. de Trinitate. Itaque aurum philoſophica proiectione productum cũ eaſdem cum auro à natura generato operationes habeat, eandem quoque cum eo eſſentiam habet.

X. Nullus tranſitus poteſt fieri vnius extremi ad alterum, niſi per medium. Lull. c. 78. theor. teſt. Arnold. Roſarii ſui lib. 1. c. 10.

Priuſquam igitur terram in aera tranſmutas eam in aquam transformabis: aqua enim inter terram & aera eſt media: & antequam aquam in ignem vertis, eam in aere mutabis. Hic enim eſt inter aquam & ignem medius, &c.

XI. Me-

XI. Metalla transmutari non possunt, nisi in primam reducantur materiam.

Nam, quando metalla, ait autor Clangoris Buccinæ p. 487. ad primam materiam reducuntur, habetur proprium sperma eorum, ex quo artificialiter generantur.

XII. Simile in simile non agit, ac proinde simile à simili non patitur. Rosſ. phil. p. 233.

Intellige id, quod eſt alii per omnia ſimile. Sic corpus in corpus, & ſpiritus in ſpiritum omni ex parte ſimilem non agit. Atque hinc diſſimilia in noſtra arte habemus: *Vnum eſt indigeſtum, immaturum, crudum, imperfectum, humidum, molle, volatile: Alterum eſt digeſtum, maturum, coctum, perfectum, ſiccum, durum & fixum.* Illud quia volatile eſt, dicitur ſpiritus: Hoc quia fixum, corpus. Diſſimilitudo hæc eſt in qualitatibus, non in eſſentia: vt aperte ex hoc Arnoldi dicto patet: corporis ſoluti & aquæ ſoluentis vna natura eſt, niſi quod natura corporis completa eſt, digeſta & fixa: aquæ autem natura incompleta, digeſta & volatilis, per hanc accidentariam diſſimilitudinem ſpiritus & corpus appellantur inimici. Quo refer illud philoſophorum: Fac pacem inter inimicos, & habebis, quod quæris.

XIII. Immaturis ſuccurrendum eſt per matura. Roſ. phil. p. 301.

Vnde idem autor p. 232. Corpus, ait, perfectum per noſtrum magiſterium iuuat & perficit imperfectum ſine mixtione alicuius rei extraneæ.

XIV.

XIV. Omne peius laborans in aliqua arte, de sua naturali malitia melius destruere nititur; & omne melius laborans in aliqua arte peius perficere conatur. Rosſ. phil. mihi p. 296.

XV. Omne quod alterat, in alterandum intrat.

Quicquid enim ingreditur, transmutat: inſit autor Roſ. phil. mihi p. 358. Et quod non intrat, non alterat.

Treuir. ad Thomam de Bononia p. 103.

XVI. Omne subtile ingreditur in omne grossum.

Hermes citante Senior. p. 164.

XVII. Aqua quæ dißoluit corpora, ab iis vicißim inspißatur.

Treuir. ad Thomam p. 63.

Corpora non diſſoluit aqua, niſi illa, quæ fuerit ſuæ ſpeciei, & quæ à corporibus inſpiſſari poterit.

Idem p. 58.

In vegetabilibus humor aquæ ſimplicis pro diſſolutione interna ſumitur, vt res congelatæ in illam ſuos effectus diffundant: & rerum diſſolutio contingit cum aquarum congelatione; & congelatio aquæ cum rerum diſſolutione: Sic & eodem fit modo in aqua minerali cum ſuis ſpeciebus.

Scala phil. mihi p. 132.

Non ſubtiliatur terra, niſi inſpiſſetur aqua, nec aqua inſpiſſatur, niſi ſubtilietur terra: id eſt:

Solutio corporis fit cum congelatione ſpiritus, & congelatio ſpiritus fit cum ſolutione corporis. Lull.c.19.theor.teſt.p.37.& c.94.p.157.b. Quantum ergo corpus ſoluitur, tantum ſpiritus congelatur.

XVIII. Corpus groſſum (ſpiſſum) cum ſimplici (ſubtili) & ſimplex cum groſſo propter contrarietatem ſe coniungere non poteſt, niſi groſſum in ſubtilitatem per ſuum ſimplicem ſpiritum conuertatur: & tunc ſunt commiſcibilia. Roſ.phil. mihi p. 365.

Calid. lib. 1. Secretorum p. 332.

Cum iam corpus attenuatum fuerit & ſubtiliatum, & exierit à ſua denſitate & ſpiſſitudine ad tenuitatem, & à groſſitie & corporeitate ad ſpiritualitatem, tunc commiſcebitur ſpiritibus, & imbibetur in eis: Et ſic vterque euadent vnum & idem, & non ſeparabuntur: ſicut nec aqua mixta aquæ.

XIX. Glacies per minima non coniungitur aquæ, niſi calore in aquam vertatur. Confer Roſar. phil. mihi p. 298.

XX. In calcinatione philoſophica nulla debet fieri corporis diminutio; imo potius multiplicatio. Querc. reſp. ad Aubertum p.66.

Aqua enim, qua philoſophi calcinant, cum corpore calcinato vnũ quid eſt, & in vnam naturã arctius coaleſcit, ac proinde corporis pondus adauget. Id quod ſophiſtæ obſeruabunt, vt ſuum errorem agnoſcant, dum ita calcinando corpora

cor-

[illegible] phil: pag. 15[illegible]

corrumpant, vt pondus ipſorum minuatur.

XXI. Calx non ſublimatur, niſi Mercurio ſe incorporet. Arnold. Roſ. ſui lib. 2. c. 18.

Corpus, quod non eſt aqua, vna cum aqua fit aqua: ait Agadmon in Turba.

XXII. Nihil fructum in noſtra arte facit, niſi prius ſit mortificatum. Exerc. Turbæ p. 170.

Quod enim ſeminas, non viuificatur, niſi moriatur; ait Apoſt. c. 15. v. 36. 1. Corinth. Qui ergo, ait autor Auroræ conſurg. p. 213. argentum viuum ſciuerit occidere & mortificare, magiſter & philoſophus in hoc opere appellatur: nam argentum viuum, teſte Roſar. phil. p. 252. per ſe nihil valet: cum vero mortificatur cum corpore occulto, tunc valet, & viuit vita incorruptibili. Et hoc corpus eſt de natura Solis.

Hermes c. 3. de comp. p. 117.

Oportet nos duo argenta viua ſimul mortificare & venerari.

Baſil. Valent. im vierten Schlüſſel.

Wo erſtlich kein erden wird/ da kan auch kein aufferſtehung folgen in vnſerm werck: Dann in der erden ſteckt der natürliche Balſam/ vnnd das Saltz derer/ ſo da geſucht haben die wiſſenſchafft aller ding. id eſt: Niſi primum corpus in terram abeat, non poterit in noſtro opere reſurgere: nam in terra naturæ balſamus, & ſal eorum, qui omnium rerum ſcientiam veſtigarunt, continetur.

XXIII. Idem ipsum, quod mortificat, id & viuificat. Parm. Turbæ p. 8.

Seu vt Lull. c. 42. theor. test. ait: Id quod corrumpit, hoc idem creat. Sic infit autor Scalæ phil. Vnde fit corruptio, inde fit vita & regeneratio. Natura, quæ regit corpus, ait Parmenides dicto loco, illudque diruit, ac in pulnerem & in nihilum conuertit, idem deinde renouat, reiterat & gignit frequenter.

Teruis. 4. part. Alchymiæ.

Rex occiditur à fonte & per ipsum resuscitatur.

XXIV. Omnis res habens semen multiplicatur in eo, sed non absque naturæ auxilio. Sendiuog. tract. 6. p. 25.

Nihil enim sine semine nascitur: Sendiu. tract. 7. & crescit, eodem test. tract. 6. p. 27. Quare si metalla multiplicari debent, necesse est, ea semine non destituantur. Ne vero longe ab inuentione seminis metallici aberres, scito, semen metallorum vero & realiter ipsis inditum Sendiuog. tract. 6. p. 27. Nec minus scito, illud etiam alibi in subiecto liberiori, & non adeo compacto reperiri. Meditare, & ξὺν Θεῷ inuenies.

XXV. Omnis res in mare & fœmina multiplicatur. Sendiuog. tract. 6. p. 28.

Non enim ingenio artificis ex vno vnum creatur; quia id solius Dei est proprium: sufficiat te posse ex duobus creare vnum tibi vtile. Sendiuog. eiusdem tract. p. 29.

XXVI. Non tantum granum, vel corpus ver-

vertitur in semen, sed tantum est in corpore scintilla aliqua necessaria, quæ à suo corpore custoditur, ab omni excessiuo calore & frigore.

Sendiuog. tract. 3. p. 18.

Si habes aures & sensus, hic animaduerte, & securus eris, non tantum ab illis, qui locum spermatis ignorant, totumque granum in semen reducere nituntur; verum etiam ab his omnibus, qui in solutione metallorum versantur, vana, & metalla per totum soluere volunt, vt postea ex illorum commixtione mutua nouum creent metallum: Vide eundem Sendiuogium dicto loco.

XXVII. Virtus cuiusque seminis est vnicuique rei in suo regno se coniungere. Sendiu. tract. 7. p. 31.

Semen enim non miscet se naturaliter alicui rei extra regnum suum. Send. ibidem. Regnum naturæ est triplex; minerale, animale, vegetabile. Vt ergo vnumquodque secundum naturam propagetur, mineralia mineralibus, animalia animalibus, & vegetabilia vegetabilibus coniunguntor, id quod datum axioma postulat.

XXVIII. Pura matrix purum dabit fœtum.

Sendiu. tract. 8. p 33.

Pura ea dicitur matrix, quæ aliena natura non est conspurcata, sed impuritatibus omnibus depositis, cum semine cum suo regno mirabilem harmoniam obtinet.

XXIX. Ignis seu calor non aliter excitatur, nisi motu. Sendiuog. tract. 12. p. 45.

Quod facile videre est apud fabrum ferrarium,

ferrum lima comminuentem, quod eatenus motu vehementiori incalescit, ac si igne incanduisset.

XXX. E fixis sales redduntur volatiles per solam proprie aquæ Mercurialis additionem. Querc. pharm. restit. p. 445.

Sic ex cinere vegetabilis alicuius corporis per aquam nubis vegetabilem sal vegetabile elicitur. Similiter ex calce metallorum philosophice præparata sal metallicum per aquam metallicam philosophice deducitur, atque è fixo corpore in volatilem naturam permutatur.

XXXI. Totum magisterium vno modo incipitur & finitur. Lud. Puer. p. 190.

Scilicet coquendo.

XXXII. Totum opus & regimen non fit nisi aqua. Afflict. in Turba. sem. semitæ p. 439.

Si æs nostrum, ait Custos Turbæ p. 24. aqua rexeritis, omnia prædicta inuenietis.

CAPVT II.

DE VESTIGATIONE MATERIÆ.

I. *OMnis res est de eo, & ex eo, in quod resoluitur.*

Arnold sem. Semitæ p. 473.

Sic glacies est ex aqua: resoluitur enim per calorem in aquam. Metalla ex argento viuo constituun-

tuuntur: resoluuntur enim artificio philosophico in illud, & quidem in operis initio. Vide Thom. Aquinatem ad Rainald. p. 35.

II. Vbi vera principia deficiunt, necessario progressus deficit & generatio eorum, quæ à veris principiis debent oriri. Pet. Bonus.

Cum itaque aurum debeat esse verum, quod philosophorum proiectione efficitur, illud quoque ex principiis veris constituitor, ac proinde omnes, qui ad auri veri productionem adspirant, videant, vt veri auri vera principia sine alienæ naturæ immixtione habeant. Quæ si habuerint, ad optatum finem sunt peruenturi.

III. Vbi natura (a) desinit, ibi ars incipit.

(*a*) In metallicis videlicet coram oculis nostris perfectis corporibus. Sendiuog tract 4. p. 20.

IV. Ars Hermetis in multis rebus non perficitur.

Lull. theor. test. c. 18. Arnold. c. 6. lib. 1. Rosari sui. Rosar. phil. p. 206.

Lapis enim vnus, vna medicina, vna materia, vnicum medium, quo perficitur, vt Liuius citante Zach. Gall. p. 76 aperte docet.

V. Materia arcani esto (a) pura, (b) incorruptibilis, ac proinde (c) incombustibilis.

(*a*) Puram esse debere materiam magisterii hæc loquuntur dicta.

Lull. c. 71. theor. test.

Fili, lapis noster nunquam fieri potest, nisi de pura natura.

Arisleus in visione. Citante Ros. phil. p. 246.

Non assumas naturam, nisi puram, mundam, amœnam, terream, & rectam.

Agadmon. in Turba.

Non ingreditur alienum, neque quippiam, nisi quod sit sincerum.

(*b*) Incorruptibilis esto lapidis Hermetici materia, quia id, quod omni corruptioni tollendæ destinatum est, nulli corruptioni obnoxium esse, ac proinde ex eo, quod ab omni corruptione alienum est, sumi debet; vt ait autor Dialogi, qui vulgo Lullio adscribitur p. 446. Ex re corruptibili vniuersalis medicina elici non potest: id enim, quod seipsum ab omnibus corruptionibus præseruare nequit, multo minus alienas naturas ab omnibus morbis liberabit. Velle præseruare, ait Lullius, per rem putridam, & corruptibilem, & reformari per rem fœdam, & deformitati subiectam, & velle facere incorruptibile per rem corruptibilem & infirmum curare per rem infirmam est phantasticum & inane.

(*c*) Tinctura non est in corpore combustibili; ait Senior p. 63. Vnser Stein der vhralten wechset nicht aus dingen/ so verbreñlich seyn: Basil. Valent. lib. de phil. lapide p. 4. id est: Noster lapis philosophorum non nascitur ex rebus combustibilibus.

VI. Semen lapidis philosophici ne in elementis quærito.

Ita

Ita Basil. Valent.

Es ist nicht von nöten/daß du deinen samen in den elementen suchest: denn so weit ist unser same nicht zu rück gesetzt/ sondern es ist ein nähere statt/ darinnen unser same seine gewisse wohnung und herberg hat. id est: Non necesse est, vt quæras tuum semen in elementis: Nostrum enim semen non tam longe remotum est, sed alius locus propinquior est, in quo certam & fixam sedem semen habet.

VII. Materia lapidis philosophici mercurialis est.

Teruisinus.

Opus nostrum fit ex vna radice & ex duabus substantiis mercurialibus. Hinc philosophi vnanimi consensu approbant hunc decantatissimum versiculum:

Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes:

VIII. Nihil alieni ad opus nostrum assumendum Teruis.

Itaque id, quod non est Mercurius, ex nostro opere reiicitur.

IX. E Metallis lapis philosophorum conficitur.

Hermes lib. de comp. p. 119.

De cauernis metallorum lapis occultus est.

Teruisinus mihi p. 16. & 17.

Materia nostra componi debet ex argento viuo, & hoc alibi non reperitur, quam in metallis,

Paracelſ. lib. vexat.

Die ware Alchymey/ die allein lernet von einer Kunſt ſolem oder lunam zu machen von den fünf vnuollkommenen metallen/ gebraucht ſich keiner andern recept/ ſondern allein von den metallen/ durch die metallen vnd mit den metallen werden/ die vollkommene metallen gemacht. id eſt: Alchymia vera, quæ vnico tantum artificio lunam aut ſolem ex quinque metallis fabricare docet, aliud receptum non admittit præter illud, quod ſic ſe habet: ſolum ex metallis, per metalla, & cum metallis perfecta metalla fiunt.

Baſil. Valent. in dem buch von dem groſſen Stein der vralten Weiſen.

Der ſame vnſers Steins muß nirgend herflieſſen/ dann aus einer metalliſchen Wurtzel/ darauß auch die metallen ſelbſt durch den Schöpffer zugebähren verordnet. id eſt: Semen noſtri lapidis aliunde non dimanat, quam ex metallica radice, ex qua, diſpenſante creatore, ipſa metalla generãtur.

X. E Metallis quidem non omnibus, ſed è ſolis perfectis arcanum Hermetis educitur.

Hermes citante Roſ. phil. p. 295.

Tinctura debet eſſe corporea, à corporibus metallicis perfectis extracta per beneficium & medium mineralium.

Lull. c. 53. theor. teſt.

De metallis perfectis humiditatem liquoroſam trahes, quia de ipſis venit noſtræ perfectionis terminatio, & claritas quinti luminis.

Idem c. 56. eiuſdem lib.

Bonus

Bonus artiſta metalla pro mediis in opere magiſterii capit, & ſpecialiter ſolem & lunam.

CONSECTARIVM.

Itaque ex auro & argento lapidem ſuum philoſophi cudunt.

Aurum enim & argentum ſunt perfecta metalla.

Lull. c. 17. theor. teſt.

Noſtra medicina elicita & elucidata eſt de auro tanquam omnium metallorum precioſiſſimo.

Roſ. phil. mihi p. 234.

Aurum totum eſt Mercurius, quod patet ex ipſius pondere & facili combinatione cum Mercurio: Ergo in ipſo eſt totalis & radicalis philoſophorum intentio & voluntas.

Arnold. lib. 1. Roſ. ſui c. 5.

Aurum eſt tinctura rubedinis tingens & transformans omne corpus: Argentum vero eſt tinctura albedinis perfecta albedine tingens cætera corpora.

ANNOTATIO.

Duo poſteriora axiomata de metallis dicentia ſi proprie intelligi debēt, requirunt in fermentatione aurum & argentum: Lapis enim philoſophorum non poteſt per ſe tingere, niſi tingatur; auro ad aurum, & argento ad argentum: prout perfectionis ipſius ratio id poſtulat.

Sin vero extra fermentationem aurum & argentum conſiderantur, non ſumuntur proprie, ſed improprie. Proprie enim accepta ad lapidis creationem nihil faciunt. Philoſophicum enim aurum philoſophicumque argentum non ſunt metalla

mortua,

mortua, ſed viua. Quemadmodum ex ouo coſto pullus non naſcitur: ita ex auro fuſo medicina vniuerſalis non conficitur. Hinc clara voce philoſophi vnanimiter exclamant, aurum ſuum non eſſe aurum vulgi; argentum ſuum non eſſe argentum vulgi.

XI. Ex Sulphure & Mercurio Medicina Sophorum producitur.

Id ſic intelligito: Ex Mercurio, cui ſulphur proprium innatum eſt, lapis philoſophorum confit, id quod ingenue affirmat Teruiſinus, vbi ſic ait. Mercurio ſulphur incluſum eſt, quando natura operatur; verum non dominatur in eo, niſi per motum calidum, quo ſulphur dictum alteratur, & vna ſimul cum eo qualitates duæ Mercurii. Et paulo ante: Mercurio huic in eſt ſulphur fixum & incombuſtibile, quod noſtrum opus perficit abſque alia ſubſtantia, quam pura ſubſtantia Mercurii. Hinc Geber: In profundo naturæ Mercurii eſt ſulphur. Item Morienus & Aros: Noſtrum ſulphur non eſt vulgare, ſed fixum, & non volatile, de natura Mercurii, & non ex alia re quapiam. Quemadmodum ergo Sapientes, aio cum vero philoſopho Philippo à Gabella, aurum vulgare non intelligunt: ita quoque nec ſulphur, nec Mercurium vulgi volunt intelligi. Illorum aurum viuum, ſubtile & ſpirituale eſt: Vulgare noſtrum denſum, durum & fixum eſt. Mercurius illorum eſt materia prima omnium rerum, & ſine qua nec M. conſiſtere poteſt: Mercurius vero currens, ſeu argentum viuum vulgi res eſt metal-

metallica, consistens in proprio semine. Deinde sulphur philosophorum est purum, fixum, album vel rubeum, ignem non fugiens: Vulgare autem est res impura, fœculenta, combustibilis, non fixa, &c. Vnde facile cognoscitur, quæ sit differentia inter aurum philosophorum & errantium: inter sulphur philosophorum & insipientium; inter Mercurium sophorum & ignorantium. Itaque quanta est differentia inter cœlum & terram; tanta est sapientum & sophistarum dissimilitudo. Aurum autem philosophorum est aurum à natura nondum coagulatum & fixatum; nam si hoc esset, ignis artificialis in eo nihil operaretur: & consequenter artifex artificio suo frustraretur. Hæc Philippus à Gabella doctissime & verissime.

XII. Non est tingendum, nisi cum illis, quibus virtus inest tingendi. Ros. phil. p. 302.

Iam vero virtus tingendi inest auro & argento: Hæc enim ea virtute tincta sunt: Tinge ergo auro & argento: quia aurum aureum; argentum argenteum tribuit colorem. Ita ait idem autor citato loco. Fermentationi axioma datum applicabis, & intelliges.

XIII. Materia eadem est artis nostræ supra terram, quæ est metallorum in terra. Teruis. p. 33. Zach. Gall. p. 92. 93. 94. & 98. Lull. c. 17. theor. test.

Itaque cum, testibus philosophis, vt Teruisino p. 18. 20. 22. & 26. Zach. Gall. p. 79. Lullio, citato

loco,

loco, ſulphur & argentum viuum ſint vera materia metallorum, eadem quoque noſtræ artis vera materia erunt. Quid autem per ſulphur & argentum viuum ſeu Mercurium philoſophi intelligant, abunde ex 11. axiomate huius capitis paulo ante percepiſti.

XIV. Ars nullum creat ſperma.

Sendiuog. tract. 11.

Scito te nihil creare poſſe, quod ſolius Dei proprium eſt, ſed res occultas in vmbra latentes facere apparentes, & vmbram ab ipſis tollere, hoc philoſopho intelligenti à Deo per naturam conceſſum eſt.

Guilielm. Pariſienſis citante Teruiſ. p. 25.

Creare ſpermata non eſt artis: at poſtquam à natura creata ſunt, tum demum ars per ſolam virtutem naturalem exiſtentem in ſpermaticis materiis iam à natura creatis, coniungendo, veluti naturæ miniſter ſuccurrit ipſi rei quidem exiſtenti, ſed nondum perfectæ.

Baſil. Valent. De magno mundi arcano mihi p. 217.

Homo non poteſt nouum ſemen formare, ſed tantum ſemen natura formatum propagare & multiplicare ex arte nouit.

Teruiſ. Alchy. p. 26.

Fruſtra ager colitur, niſi adſit materia creata per naturam, ſcilicet frumenti granum.

XV. Id quod vis metere, illud ſeminabis.

Quæ enim ſeminas, ea etiam metes: Roſ. phil. p. 315.

p. 315. Ergo si stercus, ait idem Ros. p. 313. seminas, merdam & metes. Quare non est mirum, quod vix vnus inter mille aut nullus de talibus perficit. Semina aurum & argentum, & afferent tibi fructum millesimum cum labore tuo, mediante natura. Aurum & argentum vulgaria hic ne intellige. Illud enim aurum est ad nostram artem assumendum, quod in ipsa operatione moritur, & ex ipsa morte sua propria virtute in eminentem & præstantem naturam resurgit. Quod vero moritur, antea viuum sit necesse est. Aurum ergo Sophorum non est aurum vulgi, quia hoc nō mortuum est: sed viuum; Quod necessario seminandum fuerit, si viuum aurum, quo omnium rerum imperfectiones in perfectionem transformari debent, à nobis meti debet.

XVI. Simile generatur ex simili. Vide Ros. phil. p. 266. & 318. Basil. Valent. de lapide p. 4. & in 12. claue.

Sic ex homine homo, ex leone leo, ex auro aurum, & ex argento argentum nascitur.

XVII. Ea, quæ in nostrum magisterium intrant, radicaliter inter se commiscentur. Confer Teruis. p. 34.

Sic sulphur nostrum Mercurio nostro naturæ beneficio radicaliter cōmixtum est, vt debito administrato igne, ex eo lapis sophorū producatur.

CAPVT III.

DE PRÆPARATIONE MATERIÆ.

I. *OMne, quod densum & durum est, oportet conteri, vt subtilissimum fiat & penetratiuum.* Auror. Consurg. p. 233.

Arnold. citante Dorneo p.131.

Non pigeat vos cruciare & corrumpere corpus terendo & imbibendo, donec aquam extraxeritis, ac corpus tenue factum sit ac impalpabile.

Auicenna c.3. tract. sui p.415.

Patiens sis, coque, tere, & incera; & non tædeat te hoc multoties reiterare. Arnold. confer c. 3. lib. 2. Rosarii sui.

Ascanius in Turba.

Cum corpus diligenter teritur, ex eo munda anima ac spiritualis & sublimis extrahitur.

Calid.

Nisi corpora conuerteritis in subtilitatem, vt sint impalpabilia tactui, non dirigetur vobis, quod quæritis. Et si trita non fuerint, ad operationem reuertimini, quousque terantur & fiant subtilia. Quod si feceritis, vobis, quod optatis, derigetur.

II. *Quanto magis teris, tanto magis mollificas, & partes grossas subtilias, donec satis existat:* Auicenna tract. sui c.3. Arnold. lib. 2. Ros. c.3.

III. *Quæ imbibuntur, per aquam mollificantur.* Auicenna & Arnold. citatis locis.

CAPVT. IV.

DE CREATIONE LAPIDIS.

I. *Corporum in argentum viuum reductio est artis fundamentum.* Arnold. Floris florum p.479.

Hæc reductio appllari solet solutio, qua corpus seu

ſeu ſulphur noſtrum Mercurio noſtro incluſum ſoluitur. Quod dum fit, argẽtum viuum ſeu Mercurius noſter coagulatur.

Arnold. c. 9. lib. 1. Roſ. p. 402.

Neceſſe habes, quicunque vis operari, vt in ſolutione & ſublimatione duorum luminarium primo labores, quia primus gradus eſt, vt argentum viuum fiat ex ipſis.

Scala phil. pag. 131.

Soluere corpus & congelare ſpiritus eſt opus noſtrum primum.

II. Solutio philoſophica requirit permanentiam ſimul ſoluentis & ſoluti. Teruiſ. ad Thomam de Bononia.

Itaque 1. fatui ſunt, qui metalla aquis fortibus ſoluunt: hæ enim à metallis ſeparantur, & non fiunt vna homogenea eſſentia cum eis. Errant, ait Lull. lib. de transmutatione animæ, arbitrantes, corpora metallorum fortibus communibus aquis, & aquis contra naturam reduci in materiam primam. Similiter Sendiuog. tract. 6. p. 28. in regeneratione, ait, metallorum ſiniſtre proceditur à vulgaribus chymicis: Corpora metallica ſoluunt ſiue Mercurium, ſiue aurum, ſiue Saturnum, ſiue Lunam & corrodunt illa aquis fortibus, aliis rebus heterogeneis ad veram artem non requiſitis; poſtea coniungunt & ſimul cogunt, neſcientes, quod ex corpore humano diſſecto non generatur homo; quia corruptio corporis & ſeminis deſtructio hoc pacto præceſſit.

2. Errant, qui ignem exceſſiuum, quo humor

noster soluens à corpore discedit, in soluendo adhibent.

III. Nisi semen resoluatur calido vapore, nullius est vsus. Sendiuog. tract.6. p.25.

IV. Terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Rosar.phil.p.336. Auicenn.p.420. Arist. chym. p.370. Confer Scal.phil.p.444.

Democritus citante Dorneo p.171.

Si vaporem siccum humido vapore irrigaueris, diuinum opus efficies.

V. Irrigatio fiat aqua consanguinea.

Consanguinea enim, ait Parmenides, consanguineis in arte nostra iunguntur: & poëta quidam sic canit:

Semine natali postquam seiunximus ossa;
Hæc consanguinea deinde lauamus aqua.

Quare philosophi, docẽte autore Auroræ consurg. p.131. granum suum humore connaturali nutrire volunt, donec vegetetur & fructum afferat talem, qualem intrinsecus habet, & volunt viuificare illud, quod mortuum est, à forma metallina, quousq; fusionem metallicam perfectam præstet.

VI. Omne siccum naturaliter appetit bibere suum humidum: vt in suis partibus sit continuatum. Ros.phil.p.298. Aristot.Chym.p. 368. Arnold.c.14.lib.2.Ros.

Huc refer illud Aristotelis chymici: Coque siccum terræ nigræ cum humido aquæ suæ, donec siccum

ſiccum bibat humidum, & totum habebis magiſterium.

VII. Quoties cinerem imbuitis, toties ipſum ſiccari, & rurſum humectari oportet, donec eius color in id quod quæritur, vertatur. Ardar. in Turb.

VIII. Omne ſemen per ſe nullius eſt momenti, niſi ponatur vel ab arte, vel à natura in matricem debitam. Sendiuog. tract. 8.

Sic ſperma viri non prodeſt, niſi in matricem mulieris proiiciatur. Arnold. flor. flor. p. 474.

IX. Calor agens in humido nigredinem, in ſicco albedinem, in albo citrinitatem generat. Arnold. c. 5. lib. 1. Roſ. ſui. & c. 4. lib. 2. eiuſdem Roſ.

X. Ignis noſter eſto (a) *æqualis,* (b) *blandus, temperatus, lentiſſimus,* (c) *continuus,* (d) *humidus,* (e) *albus,* (f) *calidus, tepidus,* (g) *circumiens, clarus, clauſus, penetrans, viuus, incomburens, & eſto is* (h) *duntaxat, quo natura vtitur.*

(*a*) Roſ. phil. p. 226. Morien. p. 42. Scala phil. p. 142. (*b*) iiſdem locis & Roſ. phil. p. 260. (*c*) Teruiſ. Alchy. p. 35. & 36. Scala phil. dicto loco (*d*) Teruiſinus p. 37. Roſar. phil. p. 226. (*e*) Roſin. p. 256. Roſ. phil. p. 226. (*f*) Roſ. phil. iam dicta pagina. Teruiſ. p. 37. (*g*) Teruiſ. p. 36. vbi & cæteræ ignis proprietates, quæ in axiomate ſubiiciuntur, recenſentur. (*h*) Teruiſinus p. 35.

XI. Omnes operationes nostræ fiunt in vno vase præter amotionem ab igne. Vide Zach. Gall. p. 85. & 86.

Ioan. Austri philosophus in ludo Puer. p. 178.

Sufficit tibi lapidem in nostro vase semel ponere, & claudere, quousque totum completur magisterium. Quod autem amplius est, à malo est.

Dionys. Zach. Gall. p. 87.

Vnicus est operandi modus in vnico vase, in vnica fornacula (quam Teruisinus ignem clausum, humidum, vaporosum, continuum, & digerentem vocat) præter amotionem, donec decoctio compleatur.

XII. Vas diligenter & fortiter claudendum est. Pandulph. Ardarius; Afflictus in Turba.

Idque faciendum duabus de causis.

1. *Ne aqua inde exeat, & sic magisterium nostrum destruatur.*

Morfoleus in Turba.

Vas vndique obturetur, ne corpus æris & spiritus eius fugiens inde extrahatur.

Clangor Buccinæ p. 501.

Ideo requiritur vas sigillatum sigillo Hermetis: quia si vas in nostra arte non esset clausum ad inclusionem spiritus, tota vis exhalaret: Sicut in generatione metalli: quia si fumus, ex quo metallum

tallum in terra generatur, inueniret locum apertum, abiret in auras, & nullum generaret metallum.

Rof. phil. p. 213.

Ideo philoſophi iuſſerunt claudere os vaſis, ne aqua benedicta noſtra exhalaret, ſed defenderet à combuſtione hoc, quod in vaſe eſt.

2. *Ne aliquid alieni inferatur.*

Balg. in Turba.

Claude domum, ne ventus aut puluis ad eos perueniat.

XIII. Videto ne vas aperias, donec totum humidum terminetur & finiatur. Lull. c. 25. theor. teſt. p. 44.

CAPVT V.

DE MVLTIPLICATIONE.

I. QVanto magis materia erit debite præparata & ſubtiliata, tanto magis virtutes naturæ ſuperioris obtinebit & in ſe retinebit. Lull. c. 84. theor. teſt. & c. 32. pract. teſt. Confer item Clangor. Buccinæ p. 502.

II. Æs humore inſpirato vitam ſuſcipit, multiplicatur, & augmentatur, vt cæteræ res. Bonell. in Turba.

III. Quanto magis nutritur lapis, tanto magis augmentatur. Semitæ ſemitæ p. 442.

Nutritur lapis lacte ſuo, id eſt, ſpermate, ex quo fuit ab initio: imbibitur autem argentum viuum ſæpius, quouſque ſufficiat. Ibidem.

AXIOMATVM HERMETICORVM FINIS.

Soli Deo ſit ſempiterna gloria. AMEN.

HER-

HERMETICÆ SOPHIÆ

Tractatus quintus; qui est

DE GENERATIONE RERVM NATVRALIVM.

PRÆFATIO.

GEnerationem rerum naturalium ex lumine naturæ scripturus ingenue fateor, me non ex Sophistarum libris hac in doctrina vnquam profecisse, neque ex iis aliquid accepturum: Non enim penes illos veritas est, sed maxuma cæcitas nixa & stabilita vanis hominum vanorum opinionibus, & contentionibus, quibus veluti limitibus vulgus sapientiam circumscribit & metitur. Vt bello homines perimuntur: Ita altercando veritas amittitur: siquidem dum de rerum natura disputant, alter alterius non sine magna arrogantia, qua quisque sophiam sibi arrogat, opinionem insectari & refellere aniti-

nititur: Atque hinc à vero fundamento discedũt, & in inextricabilem labyrinthum fixis principiis munitum dilabuntur, vt quis alius inde irretitus se ex eiusmodi tricis difficulter expedire queat. Missis, inquam, his nugis, recta ad arcem sophiæ ductu luminis naturæ possidendam accedemus, atque ex solius naturæ contemplatione, diuina fauente gratia, generationem rerum describemus, vt inde nostri cognitionem certissimam non solum nobis comparemus, sed etiam discamus, meditemurque viam, qua ex perfectis corporibus medicinam morbis nostrorum corporum expellendis sufficientissimam eruamus & producamus: Quẽadmodum enim homo, frumentum, herba, quodque è suo semine nascitur: ita eodem modo vera antiquorum philosophorum medicina, qua non datur vlla præstantior, ex perfectissimis corporibus & essentiis generatur. Non ergo limis oculis & obiter intuere, quod tibi sum pro-

positurus, sed arbitrare, hanc doctrinam tibi fore vtilissimam, vtpote cuius ductu ad mineralium, vegetabilium & animalium cognitionem, & metallicæ medicinæ inuentionem felicissimo veluti tramite proueharis.

Vt igitur exordiar, scias generationem rerum esse duplicem: Ordinariam & Extraordinariam.

Extraordinaria est, qua dissimile ex dissimili nascitur. Vt mures, qui ex fimo à sole generantur. Dicitur alias generatio æquiuoca.

Ordinaria generatio est, qua simile ex simili producitur: vt ex homine homo, ex leone leo.

Appellatur alias vniuoca.

Hanc quindecim propositionibus includam.

I.

Omne quod generatur, è suo (a) *semine in propria* (b) *matrice nascitur.*

(*a*) Semen est corpus spirituale, ex quo inclusus spiritus nutrimentum aliunde attrahens in

propria matrice corpus viuum cum multiplici semine protrudit. Spiritus hic quibusdam philosophis κατ' ἐξοχὴν semen appellatur: corpus vero, in quo est sperma. Sed de vocibus nulli litem mouebo; cum de re inter nos constet. Spiritus hic seminalis est subtilissima seminis essentia, per naturam è corpore exaltata, atq; in se totius corporis vires eminenter complectens, & prætereа vim seminalem, qua corpus in specie sua propagari & multiplicari possit.

(*b*) Omne semen per se nullius est momenti, nisi ponatur vel ab arte vel à natura in matricem debitam: Sendiuog. tract. 8. Matrix debita est, quo cuiq; semini in suo regno respondet: ac proinde semen minerale mineralem, animale animalem, & vegetabile vegetabilem matricem poscit. Matrices hæ probe discernendæ sunt, ne in grandem errorem prolabamur.

II.

Semen nullum artificio aliquo per ignem vulgarem operante extra vasa naturalia producitur.

Id quod ipsa docet natura: Quis enim vnquam putauerit, quod semen hominis extra sedem genitalium; semen pomi extra pomum, semen tritici extra aristas elaborari possit. Si quis vellet semen tritici in vasa chymica coniicere, illudq; vario modo digerere & coquere, non posset inde stipulam producere, per quam aliud triticum prodeat: Frustra ergo omnes operantur ii, qui ex auro in vasis chymicis semen elicere moliuntur, atque non cogitant, semini cuique matricem genuinam & propriam in suo regno respondere, non

artificiosum aliquod vasculum, quod ipsa natura respuit. Si vero, Deo concedente, semen natura creatum, & matricem itidem natura elaboratam habueris, semenque in illam per naturam iniectũ cognoueris, atque deinceps igne conuenientissimo coxeris, nihil deerit, quin id, quod optas, sis consecuturus.

III.

Vniuersalis fœtus ex vniuersali semine est.

Fœtus hic dicitur vniuersalis, qui singulis regnis, tam vegetabili & animali, quam minerali regno prodesse, perfectionemque suppeditare potis est. Itaque ex eo semine vniuersalis fœtus nasci debet, quod similiter singulis corporibus sub istis tribus regnis suam impertiat vtilitatem & perfectionem. Errant ergo longe, qui ex fonte particulari, vt vel ex minerali, vel ex vegetabili, vel ex animali corpore vniuersalem medicinam eruere attentant.

IV.

Vt vero perfectum quid nascatur, semen putrescat & nutriatur necesse est.

Amen, Amen dico vobis, nisi granum tritici in terram proiiciatur, & moriatur, solum manet: sin vero emoritur, centuplum affert fructum; ait Christus Ioan. 12. Nulla res potest animari & nasci nisi per sui corruptionem, putrefactionem ac mortificationẽ: Lull. c. 27. theor. test. mihi p. 51. b. Rosar. phil. mihi p. 254. Nisi ergo, ait Parmenides, corpus diruatur, cõstringatur, putrescat & conuertatur in substãtia substantiali, nõ potest illa virtus occulta extrahi, nec corpori misceri.

V. Pu-

V.

Putrescit semen, quando (a) *Sal eiusdem naturæ in* (b) *humore conuenienti resolutum seminis substantiam, promouente calore tenui* (c) *penetrat, resoluit & subtiliat, vt spiritus inclusus ex subiecta materia sibi* (d) *domicilium conueniens, in quo suæ naturæ propagationem & seminis multiplicationẽ operari possit, fabricet.*

(a) Itaque semen minerale ad sui putrefactionem salem & humorem mineralẽ, vegetabile salẽ & humorem vegetabilem (qui est communis aqua sale terræ impraegnata) animale salem & humorem animalẽ (qui est sanguis matricis sale ditatus) requirit. Ex his facile intelligi potest illud Basilii Valentini, acutissimi philosophi, quod lib. de magno mundi mysterio & ipsius medicina adducit, vbi hæc verba fatetur: *Metalla & mineralia iterum per mineralia confringi oportet.* Vbi tamen in vnoquoque genere species discernendę sunt: nam vnaquæque species suæ speciei se coniungit, & semen commiscet, nisi monstrum habere velis. Itaque vt simile simile generet, canis cum cane, leo cum leone, homo cum homine coeunt, & semina miscent. Quare Moses ait, vnumquodque animal è terra secundum suum genus creatum esse.

(*b*) Sine humore elementi aquæ, ait Basilius in octaua claue, vera putrefactio fieri nequit: Nam humor est verum organum, quo sal soluens intimos seminis recessus adeat & aperiat: siquidem quando calore debito humor subtiliatur, & excoquitur, salis portio etiam in eo attenuatur, atque idonea redditur & digna, quæ facile,

com-

compactissimum seminis corpus permeet, sibique similem salis spiritum in semine delitescentem & quiescentem suscitet, atque ad vegetationem promoueat.

(*c*) Liber spiritus spiritum eiusdem naturæ vinctum & constrictum facilime expedire & vinculis exuere potest: iique fit 1. ratione actiuitatis, qua liber spiritus pollet: 2. ratione similitudinis: ab hac enim habet, vt cum spiritu salis corporis coniungatur, ac proinde suas vires in ipsum facilius exercere queat: Simile enim simili facile associatur, & intime vnitur. Iam sciendum est, omnem spiritũ in humore solutum esse liberũ. Vnde calore mediante spiritum similem carcere corporis compactum & constrictum (tanquam eum, qui liberationem sui anhelat, atque ad actiuitatem seu actum efficaciter operandi adspirat, instar magnetis, penetrato corpore, attrahit, se, dum eum sibi adiungit, corroborat, & hac ratione ad agendum inflammat, non aliter ac si ignis ab igne accendatur, vt ita corpus necessario mutetur, & putrefiat ab ipso spiritu, cuius actio antea ligata erat: spiritus enim ille conclusus, dum ab altero libero spiritu actum volatilem acquirit, forâs nititur; atque ideo suum subiectum confringit, & facit, vt aliud corpus inde nascatur. Sic quando spiritus salis terræ in humore terræ immixto resoluitur: (*Omne sal in humore proprio liquescit & soluitur*) spiritus ille est liber: siquidem omne sal in humore liquatum est actiuum. Hinc granum tritici in terram proseminatum, cuius corpore veluti arctissimo compede spiritus salis vegetabilis continetur ligatus, ab eo libero spiritu penetra-

tur

tur & aperitur, vt sal in aqua resolutum spiritum vegetabilem è tritico ad actiuitatem & vegetationem excitet, & radicis substantiam, vnde reliquæ substantiæ post generandæ nutrimentum è terræ sinu communicetur, ante omnia in matrice propria producat. *Notandum hoc in loco est*, sal, quod poros corporis aperit, aliquando esse debile, alquando forte. Debile si fuerit, sal eiusdem naturæ cum semine est corroborãdum, & humor, qui sal debile in se habet, eo imprægnandus, vt naturæ conuenientior & efficacior fiat solutio. Inspiciamus generationem tritici. Pluuiæ inest sal volatile ex resolutione in terra facta. Verum cum sal illud propter terræ siccitatem nimiam solutioni fœcundiori non sit sufficiens, agricolæ agros fimis, in quibus sal eiusdem naturæ cum tritico est, (Fimus enim est ex stramine, stramen ex tritico, ex quo nascitur) impinguant, vt pluuia descendens & humor terræ se immiscens ex terra & fimo sal exugat nitro sulphureum, quo confortatur, sibique adiungat, & subtilius frumentum ad inferendam fœcunditatem & abundantiam frugum soluat.

(*d*) Cum vis seminalis in intimis seminis recessibus lateat, atque in subtilissima salis sulphurei portione consistat, non potest euehi & multiplicari, nisi in humore maxume subtili ac puro. Verum quia semen non subtilem humorem primo ex locis, vnde ei nutrimentum subministratur, haurit, natura ante omnia tenetur formare instrumenta, in quibus humor ex elementis assumptus digeratur, subtilietur, & summe purgetur, vt purissimam seminis essentiam ex producto corpore proli-

proliciat, atq; eam ad speciei conseruationem & multiplicationem adducat. Qua de causa natura prouida ex herbaceo semine radicem, interueniēte putrefactione, primum format, & deinde herbam foras protrudit, eamque multis articulis interdistinguit, vt sub initiū in radice & deinceps in herba progerminante & absoluta humor ex terra, cui semen iniectum est, haustus magis magisque dirigatur, & ex radice vim seminalē ad oram propellat supremam, quo tandem matrice materiæ seminalis formata, subsidio calore solis semē perfectissimum & propagandæ speciei aptissimū colligatur. Sciendum vero hic est, sæpe euenire, vt, quamuis natura seminalium progressum instrumenta & vehicula ex semine formauerit & perfecerit, ea tamen corpora, quæ eiusmodi organis instructa sunt, non fundant semen, idque fieri eā ob causam, quia pori corporis, per quos vis spermatica eleuari & ad superficiem extrudi debet, citius productione seminis per externum frigus, vel salis insiti fixi exaltatam fortitudinem constipantur, vt semen vel haud maturescat, vel penitus reprimatur. Id quod videre est in pomorum Arantiorum arboribus, quæ quidem hic instar aliarum arborum crescunt plantatæ; sed tamen in his frigidioribus locis nō ferunt fructus; nisi externo & conuenienti calore per hyemem foueantur: id quod in Illustrissimi & Potentissimi Principis Dn. Mauritii Hassiæ Landgrauii, Domini mei Clementissimi Paradiso, qui est Cassellis, fieri solet, vbi arbores pomorum dictorum per totam hyemem calore artificioso reguntur & fouentur, vt ipsarum fructus maturescere possint. Idem quoq;

in philoſophorum magiſterio obſeruare eſt, vbi, ſi aurum philoſophorum natura creatum & vere viuum per ſe in macrocoſmo relinquitur, & noſtro ſolo natiuo concreditur, aurũ ſapientum nihil ferre ſolet fructuum, neque multiplicationem admittit: ſin vero externo, humido, circũeunte, alterãte, & tenui calore in duplici, vel etiã triplici vaſe aurum noſtrum, quod eſt ipſe Solis calor, coquitur, & digeritur, fructus fert præſtantiſſimos, & vberremos, qui tam mineralibus, quam vegetabilibus & animalibus ſummo ſunt ſolatio, exquiſitamque perfectionem ſubminiſtrant.

VI.

Humor, qui putrefactione inſeruit, eſto corpori putreſcenti proportionalis.

Et ſecundum quantitatem, & ſecundum receptiuitatem. Tum vero humor ſecundum quantitatẽ eſt corpori putreſcẽti proportionalis, quando tantum humoris à corpore recipitur, quantum ſubtiliationi eius ſufficit. Secundum receptiuitatem vero ſeu modum receptionis, quando humor non ſubito, ſed paulatim à corpore ſeminali bibitur & aſſumitur: ſubita enim humoris imbibitio conuenienter viuificare nequit, ſed facit, vt quædam partes corporis inſufficienter propter ſubitum ingreſſum ſoluantur. Hinc ex tritico naſcitur lolium. Quare philoſophi volunt, artis filios terram noſtram irrigare cum longa mora & nimia attritione.

VII.

Calor, qui putrefactionem promouet, ita lenis eſto, vt humor, in quo ſal reſoluens eſt, in materia per-

permaneat, & ab ea haud recedat.

Idque fit duabus de causis 1. quia in huiusmodi humore putrescens materia vitam accipit. 2. quia calor lenis salem ex humore in materiam dispergit, vt commode corpus putrefiat. Si vero excessiuo & adurenti calore humor pelleretur, materia combureretur & destrueretur, ita vt nec animari, nec naturæ conuenienter putrefieri posset, ac proinde ex materia secundum naturam nihil generaretur. Arrige aures, Pamphile.

VIII.

Matrix esto clausa, quando semen impositum fuit.

Necesse enim est, vt circumquaq; semen concludat, atque hac ratione vndique vires suas in illud diffundat. Ita tamen claudatur matrix, vt ex elemento aquæ humori, quo nutriatur, & ex igne calori, quo foueatur, concedatur aditus. Sic matrix fœtus humani cluaditur, vt sanguini, quo nutritur, & calori ex sole humano prodeunti, quo fouetur, ingressus permittatur. Si autem accidit, vt semen aliquod sufficientissimo humore refertum inueniatur, atque ideo non opus habeat adventitio aliquo humore, arctissime matrix concluditor, vt tantum externo incomburenti calori aditus pateat, id quod in lapidis philosophici magisterio philosophi obseruari volunt: Lapis enim ipsis seipsum dicitur occidere, & reuificare, omniaque quibus indiget, in se continere. Vnde philosophi illud arcanum Phœnicem & Salamandram vocarunt. Si habes aures audiendi, audias.

IX.

E Matrice, in qua putrefactio inchoata est, putrescens non amouetur, vsque dum id, quod intenditur, absolutum fuerit.

Itaque si ex grano tritici multa grana colligere volumus, illud in terra vsque in tempus ordinariæ messis relinquimus, & deinceps maturas metimus aristas. Semina non oportet metere, ait Auicenna mihi p. 424. donec tempus messis aduenerit.

X

Matrix, quo purior fuerit, eo constantior & perfectior fœtus in ea generabitur.

Pura enim matrix purum dabit fructum; ait Sendiuogius doctissimus tract. 8. Quo vero quid purius, eo durabilius & perfectius est in suo genere: Vt contra, quo quid impurius, eo imperfectius & inconstantius est, ac proinde impura, quæ fœtum impurum profert, necessario fœtum fragilem producit. Quod cum in omni genere deprehendatur, homines naturæ succurrere volentes matricem impuram, vbicunq; eam offenderunt, expurgare attentauerunt. Vnde ipsa experientia sapientum consilio exorta docuit, impuritates & peregrinas naturas, quibus conceptio & generatio fœtus in matrice impeditur, vel artis naturam natura (quando ad impuritatum segregationem corroboratione opus est) iuuantis ingenio, vel nuda euulsione & reiectione (quando iam ante à matrice exclusæ & separatæ sola mole sunt impedimento, ne matrix concipere & debite semen fouere possit) esse tollendas & reuellendas. Id quod

quod Agricultura nobis ad oculum demonſtrat: ibi enim ſal agri ſale fimi ſulphureo & pingui corroboratur, lapides, qui mole ſua agrum ſterilem & incultũ reddunt, eiiciuntur & cardui extirpantur, vt matrix frugum nomen fœcundi agri reportare poſſit. Idem philoſophi in ſuo magiſterio faciunt: Ex agro enim ſuo, cui natura ſemen illud eminentiſſimum inſitum eſt, alienas naturas præparando ſeparant, feces terreas reiiciunt, atque matricem in incorruptibilitatis ſtatum ea ratione deducunt; Quo facto, matricem cum ſemine firmiſſimè ſigillo Hermetis claudunt, atque in ea ſemen in nobiliſſimam medicinam, mediante digeſtione, conformant: vbi id, quod natura natum eſt, altera vice regeneratur, atque in longe eminentiorem ſtatum prouehitur.

XI.

Matrix ea vere idonea eſt, quæ facilem ſemini permittit ingreſſum.

Id eſt, quæ ſemen facile recipit, nec clauſura ſua eſt impedimento, vt ſemen introeat. Vbi ſciendum, quando duritie matrix clauditur & ſterileſcit, matricem ſępe mouendo aperiri & reddi poroſam, vt ſemini concipiendo fiat apta. Sic agros induratos arando, occando & glebas diſcutiēdo renouamus, & rarefacimus, vt frumenti ſemen facilius ab agro admittatur, & fœcundiorem ſuæ ſpeciei multiplicationem fundat.

XII.

E corpore, quod vel alienis naturis deſtruitur, vel cuius vas ſpermaticum vi reſcinditur, ſemen haberi nequit.

Sic haud aliquid commodi reportarent, qui ſemen ex corpore hominis per aquas fortes euerſo & grauibus morbis deformato eruere conarentur. Eunuchus, quia eius membra genitalia exciſa ſunt, ſuam ſpeciem propagare nequit. Sciant, ait ingenioſiſſimus Sendiuogius tract. 7. artis filii, in arboribus amputatis fruſtra ſemen quæri, quod ſolummodo in viridibus reperitur. Attende fili artis, & ſequere philoſophos.

XIII.

Corpus, quod vnius generis nutrimento conſeruatur, eo, quod diuerſo & multiplici nutrimento ſuſtentatur, eſt durabilius, perfectiuſque & conſtantius ſemen emittit.

Quo enim aliquid ad vnitatem propius accedit, eo eſt durabilius: in vnitate enim nulla eſt diuiſio. Vbi nulla diuiſio, ibi nulla corruptio: corruptio enim omnis per diuiſionem perficitur. Vbi nulla corruptio, ibi conſeruationis perpetuitas. Itaque quod vnitati vicinius eſt, longius conſeruatur, quam id, quod eſt ab ea remotius: Minor enim in illo diuiſio; in hoc maior. Quo vero quid durabilius eſt, eo firmius & perſeuerantius ſemen è ſe protrudit.

XIV.

Mas & fœmina, quorum natura & complexione ſimilis ſubſtantia produci debet, ſumpto eiuſdem originis & naturæ.

Sic homo hominem, equus equum generat, quia ſunt eiuſdem naturę. Si vero accidit, vt equus cum aſina coeat, non equum nec aſinum, ſed mulum generant. Philoſophi hoc ipſum ponderantes,

tes ſubſtantias vnius radicis, originis & eſſentiæ & nobiliſſimæ medicinæ præparationem eligunt, atque ex iis tincturam perfectiſſimam elaborant, qua quælibet corpora in perfectionem capacem facile cum omnium admiratione tingantur.

XV.

Id quod vis naturaliter in conuenienti matrice produci, illud idem ſeminabis.

Ita ait autor Roſarii: id quod vis metere, illud ſeminabis. Si ergo tincturam auream expetis, vide vt eandem ſemines. Agnoſces hinc errorem eorum, qui aurum ſeminant, & tamen eius tincturam inde colligere intendunt. Huiuſmodi ſophiſtæ imitantur eos, qui arborem exciſam & arefactam ſeminare volunt, vt hinc ſemen arboris habeant.

Conclvsio Ad Lectorem.

Hæc eſt breuis & ſolida generationis doctrina: Quam ſi Sophiſtæ intelligerent, non vſque adeo deriſui & deſpectui haberent ſcientiam Hermetis eminentiſſimam: Quam qui poſſidet, vere & ſapiẽtia & opibus diues eſt. Id vero hic ſub finẽ monere lubet, ne candidus Lector, vbi in meis libris in Sophiſtas calamũ ſtringo, arbitretur, me loqui de omnib. medicis & philoſophis medicinã & philoſophiã in Academiis profitẽtibus, ſed tantum de iis, qui falſis & fictis principiis innixi & autoritate aliorum faſcinati omnẽm veritatẽ in vno Galeno & Ariſtotele nobis fuiſſe relictã opinantur, Galenicæ medicinæ imperfectionem & Ariſtotelicos in dogmatibus phyſicis errores pertinaciter de-

 fendunt,

fendunt, ac ex praua animi dispositione, infantilique ignorantia sanam HERMETIS sapientiam reiiciunt, aliosque studiosos ingenio subtili pollentes suis misellis ratiunculis à tam saluberrimo & omnium præstantissimo studio deterrent. Hos, inquam, mea scripta feriunt, & sophistas esse ingenue testantur & probant. Vale, Benigne lector, & mihi tibi bene cupienti faue.

TRACTATVS DE RERVM NATVRALIUM GENERATIONE
FINIS.

Vni Deo sit laus & gloria in æternum.
AMEN.

HER-

PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ

Tractatus ſextus, qui eſt

DE REGENERATIONE.

Autore

HENRICO NOLLIO.

PRÆFATIO.

REgeneratio eſt omnium arcanorum mater, fons & ianua: ac proinde merito exquiſita eius declaratio à me iam inſtituitur. Sed ne ambiguitate vocis in errorē prolabaris, ſcias quatuor eſſe vocis REGENERATIONIS *ſignificationes. 1. idem eſt, quod Renouatio, qua corpus pellem antiquam exuit, nouamque ex balſami alicuius conuenientis aſſumptione induit. De hac agitur in ſequenti tractatu. 2. Eſt ſacra actio, qua in ſacroſancto baptiſmate homo ad piam vitam renaſcitur, & peccatis exuitur, vt in Chri-*

ſto in poſterum viuat. 3. Eſt emortuorum humanorum corporum ad vitam perpetuam in extremo iudicio diuina reductio. Vtraſque has ſignificationes Theologia ſibi vendicat. 4. Seminis nati iterata generatio eſt. Hæc huius loci eſt.

1. REGENERATIO *eſt rei naturæ auxilio natæ altera ſecundum naturæ viam generatio propter multiplicationem.*

Notanda eſt hæc definitio: ſiquidem in vere philoſophica regeneratione nihil contra naturam tentandum eſt, ſed omnia ad modum naturæ peragenda, vt vel hinc ſcias philoſophos non abs re iuſſiſſe artis filios in omnibus imitari naturam.

CANONES.

I.

Id quod ſecundum naturæ viam renaſci poteſt, eſt ſemen naturæ beneficio ſuam habens ſubſtantiam.

Id enim, quod renaſcitur, renaſcitur, vt ſuæ naturæ multiplicatione ſpeciem propaget. Huiuſmodi vero nihil eſt aliud, quam ſemen: in ſemine enim debere fieri cuiuſque ſpeciei multiplicationem ſacra ſcriptura aperte 1. cap. Geneſeos docet.

II.

Semen non renaſcitur, niſi in propria matrice.

Si ſecundum naturæ viam regeneratio inſtituenda

enda eſt, ſemen etiam matricem propriam habebit: ſiquidem omne corpus, quod naſcitur, è ſuo ſemine in propria matrice naſcitur. Quare minerale ſemen mineralem, vegetabile vegetabilem & animale animalem matricem requirit.

III.

Propria ſeminis matrix eſt, non in qua naſcitur, ſed in qua naturæ ſuæ conuenienter ad multiplicationem ſui prouehitur.

Matrix enim non eſt otioſum aliquod domicilium, ſed viuis ſpiritibus imprægnatus ager in ſemine per putrefactionem multiplicationem efficit. Vbi ergo ſemen putreſcere nequit, ibi in multiplicationem, ſpecieique propagationem nec generatur, nec regeneratur, vel ſi mauis, ita me intellige; Semen duplici ratione naſcitur, vel vt ſemen ſit, vel, vt multiplicetur. Si naſcitur, vt ſit ſemen, matrix eius eſt vas à corpore viuo, quod ex eodem ſemine natum eſt, dependens, & liquorem vi ſeminali è corpore aſſumpta imprægnatum, aliis in vaſis corporis antea quodammodo digeſtum, atque in ipſum mirabile deſtillatione delatum, in ſemen perfectum, calore congruo promouente, concoquens. Sic matrix ſeminis humani eſt vas genitale, duobus interſtinctum teſtibus: in eo enim ſanguis ſuperfluus per renes deſtillatus, atque omnium partium corporis viribus imprægnatus decoquitur, & in ſperma hominis perfectū digeritur. Vt vero per ſemen ſpeciei propagatio, & multiplicatio ſeminis introducatur, matrix ſeminis tam eſt vas non congelationi ſeminis, ſed reſolutioni eius in vlteriorem perfe-

ctionem destinatum. Sic vterus fœminæ est matrix seminis humani, vt tale sperma in ea putrescat, & ex eo homo, perfectior natura, nascatur. Semen pomi est nucleus. Eius matrix est ipsum pomum, eo saltem fine, vt in eo semen perficiatur, non vt in arborem excrescat: Matrix vero nuclei, in qua per putrefactionem in arborem perfici debet, est terra, cui inseritur.

IV.

Matrix non congelationi, sed resolutioni seminis vlteriorem perfectionem intendenti destinata in rebus vegetabilibus, & mineralibus est externum aliquod elementum; vt in animalibus viuiparis vterus fœminæ.

Sic tritici matrix terra est: Hominis vero vterus mulieris.

II. REGENERATIO *est vel naturalis vel artificialis.*

III. Naturalis est, quæ sola natura instituitur.

Sic semina, quæ matura de sua planta desiliunt, & in terram incidunt, in sui multiplicationem renascuntur.

IV. Artificialis regeneratio est, quæ artificio per naturam absoluitur.

Dico per naturam: quia sine natura, naturalique semine per solam artem aliquid in regenerationem disponere stultum est. Semen vt naturale requiritur; ita etiam hic requiritur naturalis matrix cum semine suam habens affinitatem & cognationem,

V. Hæcque eſt vel vulgaris, vel philoſophica.

VI. Vulgaris eſt, qua ſemen in matrice artificio vulgari exculta in multitudinem renaſcitur,

Agricola agrum ſtercorat, arat, occat & alia via præparat, vt ſemen iniectum regeneretur in multitudinem.

VII. PHILOSOPHICA *regeneratio eſt, qua ſemen ſophorum à philoſophis in propria matrice in ſumam medicinam digeritur.*

Effectus huius eſt vniuerſalis medicina, quam lapidem philoſophorum appellitant.

CANONES.

I.

Semen Sophorum eſto vniuerſale.

Propter applicationem ad tria entium ſublunarium genera, nimirum ad vegetabile, minerale & animale genus: id enim, quod ex ſemine noſtro conficitur non ſolum metallicis corporibus, ſed etiam vegetabilibus & animalibus ſuam confert vtilitatem & perfectionem. Errant ergo longe, qui in illo vniuerſalem quærunt medicinam, quod minerali regno circumſcribitur.

II.

Semen ſophicum eſt Hermaphroditicum.

Id eſt: Ex virili & fœminea natura ſimul conſtat: Vtraque illa natura ſophis dicitur Sol & Luna: Quia ex horum congreſſu ſemen noſtrum prognatum eſt.

III.

Semen myſterii ſophici omnia, quibus indiget, in ſe continet. Arnold.

Ac proinde ſeipſum perficit in ſuo naturali, & proprio vaſe.

IV.

Vi regenerationis philoſophicæ ſemen noſtrum in præſtantiorem, eminentiorem, & perfectiorem permutatur ſubſtantiam.

Medicina noſtra comparatur Chriſto Domino noſtro, qui quamuis Deus, tamen ita ſe exinaniuit, vt homo factus omnis generis paſſiones, & tandem mortem ſubierit, atque poſt ex eo exinanitionis ſtatu in ſtatum gloriæ exaltatus fuerit. Simili modo noſtræ medicinæ ſemen cælitus nobis communicatum primum in abiectam terram conuertitur, & abiectis veſtibus induitur. Verum poſt terra ipſa in vitam reſoluitur, & perſpicuitate cryſtallina condecoratur, omnique deformitate depoſita, in nobiliſſimam & puriſſimam abit medicinam.

V.

Regeneratio philoſophica fit hoc modo.

Nullo extraneo addito, ſemen noſtrum propira & agnata aqua nutritur frequenter, vſque dum medicina prodierit præſtantiſſima in colore ignis rubicundiſſimi. Summa patientia hic opus eſt, quia ſumma tarditas.

DOCTRINÆ DE REGENERATIONE FINIS.

Vni Deo Laus & Gloria in æternum. Amen.

PHI-

PHILOSOPHIÆ HERMETICÆ

Tractatus ſeptimus, qui eſt

DE RENOVATIONE.

Autore

HENRICO NOLLIO.

PRÆFATIO.

CVm impoſſibile ſit, beneuole Lector, vel experientiſſimo medico ſpeciem omnis morbi cognoſcere, teſte Paracelſo in ſecreto magico, operæ precium facturus eſt medicus; qui in renouationis doctrinam omni ſtudio incumbit: Hæc enim docet fundamentum, quo citra ſpecialem morbi congnitionem morbos quoslibet ſolius balſami corroboratione extirpare valeamus. Ab vno vt omnia ſunt: ita in vno omnia conſeruantur. Id vero quod conſeruat à morbo ſimiliter liberat, morbi enim extirpationē neceſſario comitatur conſeruatio. Si itaq; balſamus ex interno

prin-

principio hominẽ conseruat, idẽ balsamus ex eodẽ principio hominẽ morbis eximet. Quod si balsamus præstare non posset, vtiq; facultate conseruandi destitueretur. Quod dici non potest. Balsamus est cuiusque rei intima natura, quæ, vt Foxius Galenista lib. 2. instit. medicarum sect. 5. c. 2. ait, dum nos recte moderatur, & integre valet, quicquid vitiosum est, aut redundat, id omne è corpore excludit. Hoc ergo, vt Galenistæ me quoque intelligant, hoc in libello docebo, nempe, qua ratione natura, dum integre non valeat, nec recte nos moderatur, eo reduci possit, vt integre valeat, ac proinde id, quod vitiosum & superfluum est, è nobis extrudat. Sine natura nihil attentandum hoc in negocio esse moneo, & Hermeticæ curæ certitudinem vinco contra omnes obtrectatores & sciẽtiæ Hermeticæ contemptores. Fundamenta nostra qui ex amussi intelligit, ei via ad veram & solidam medicinam patefacta est.

Ade-

A definitione Renouationis exordiamur.

I. Renouatio est balsami per balsamum consimilem confortatio, qua impuritates separantur, & iuuentus reducitur.

CANONES.

I.

In hoc rerum statu extra corpoream naturam balsamus confortans non habetur, sed vbique aliquid de natura corporis sibi immixtum habet.

Balsamus enim sine corpore subsistere nequit. Hoc vero notare est, quod balsamus, quando impuritatibus obruitur, & corporis crassitie eius actiones impediuntur, impuritatibus nudari, corpusque in tantum subtiliari debeat, vt in naturam confortandam agere possit. Sic è cibo, quem assumimus, Archæus noster balsamum elicit sibi consimilem, separatis & eiectis fecibus per appropriata emunctoria. Philosophi crassitiem separando subtiliant metalla, vt ex iis spiritus balsamicales proliciant, nobisque deinde in vsum nostrum propinent.

II.

Quo è puriori & perfectiori corpore confortans balsamus desumitur, eo efficacius & perfectius impuritates separat.

Vnumquodque enim agit secundum naturam suam. Vnde non mirum est, quod lapis philosophorum perfectissime & efficacissime morbos ex corpore pellat, cum ex perfectissimis huius mundi corporibus, scilicet ex Sole & Luna, producatur.

III.

III.

Balsamus confortans quo simplicior est, eo constantius & vniuersalius operatur.

Operationes enim rei naturam & essentiam sequuntur. Balsamus vero dicitur simplex, qui ex vna natura fluit. Qui ex diuersis naturis ad corroborationem balsami alterius hauritur, simplici balsamo longe debilior est: Quo enim quid vnitati vicinius, eo constantius, perfectius & vniuersalius operatur. Simplex simpliciter, vel Scaligero teste Ex. 140. verum, vnum est, quod est sibi ipsi & principium & finis. Alia quo sunt ei propiora, illius etiam capiunt maiorem perfectionem. Sic angeli nobis sunt longe potentiores, cum ex multis elementis non sint conflati, simplicitatique Dei sint propiores. Deus quia summe vnus est, summe potens est. Quod probe obseruandum contra eos, qui variis eduliis, varioque potus genere delectantur. Vitam longius producerent, si vnius generis cibo & potui assuefierent.

IV.

Vt balsamus balsamum corroboret, corpus, cuius balsamus confortandus est, actu calidum esse oportet.

Balsamus enim confortans cum sit ignis, & naturæ nitrosulphureę sulphur actuale requirit, quo accendatur. Non aliter ac nitrum, quod quando operari & mirandos effectus in eiaculandis glandibus edere debet, à sulphure & igni prius accendatur necesse est. Nobis exemplo esse potest metallorum transmutatio, quæ fieri nequit, nisi me-

talla

talla imperfecta igniantur, liquefiant & fluant, vt hac via pori, quos lapis philosophorum permeet, aperiantur. Laxatiuum in homine mortuo non operatur, sed in viuo, calorisque actum habente.

V.

Iuuentus reducitur, quando vires pristinæ restituuntur; pelles antiquæ exuuntur, nouæ induuntur, & nouorum astrorum summe conuenientium regimen introducitur.

Sic auri iuuentus reducitur, quando aurum per Mercurium & ignem in liquorem redit. Serpens renouatur, quando pellem deponit, & nouam reassumit. Homo senex renouatur, quando canos capillos amittit, nigrisq; vel alterius iuuenilis coloribus exornatur, vngues decidunt, noui, repullulāt, integraque cutis rugosa in teneram, floridam & mollem conuertitur. Cancri, qui crustas abiiciunt, tenero & molli tegumento iterum vestiuntur. Mulier octogenaria quando philsophice renouatur, ad conceptionem habilis reddi potest: siquidem in eiusmodi renouatione balsamus eius ita corroboratur, vt menstrui fluor redeat, semenque in ipsarum genitalibus generetur & augescat.

VI.

In iuuentutis reductione prolongatio vitæ fundatur, præcipue vbi similimo balsamo perfectissima natura impregnato confortatio balsami instituitur.

Si vis, vt arcus telum longiori tractu propellat, chalybs chalybi per fabrum adiungendus, & ar-

cus fortior reddendus est. Intellige quę dixi, & eris mihi philosophus.

II. Renouatio est vel vniuersalis, vel particularis.

III. Renouatio vniuersalis est, quæ vniuersali balsamo naturam alicuius rei ita reficit, vt per omnes partes vigor eius instauretur, & impuritates cum radice extirpentur.

Balsamus vniuersalis est, quo non solum mineralium, sed etiam vegetabilium & animalium naturæ corroborantur, eorum impuritates & imperfectiones tolluntur, atque radix ipsius mali simul extirpatur. Vnde vniuersalis renouatio recte dicitur ablatio radicum seu impuritatum morbidarũ, vel ab ortu hæreditarioue parentum semine, vel postea alimentorum vsu & culpa, siue externarum impressionum iniuria in humanam anatomiam insitarum.

CANONES.

I.

Id quod omnibus vegetabilibus virorem inducit, & reducit, mineralibus vigorem dispensat, animalibusque vitam & nutrimentum communicat, illud est vniuersalis balsami vera materia, atque Hermeticæ medicinæ realis origo.

Vniuersalis enim medicina ex vniuersali subiecto eruenda est.

II.

Balsamus vniuersalis, qui est verus Hermetis

metis lapis, sub minima dosi in generoso vino patienti propinatur, & cito, tuto, iucundeque conualescit æger.

Dosin vnius grani philosophi in administratione balsami nostri requirunt.

III.

Citra specialem morbi cognitionem balsamus vniuersalis administratur.

Hic canon omnes medicinæ studiosos ad diligẽtem balsami vniuersalis, quem lapidem sophorum appellant, instigato, cum eo habito, studium medicinæ reddatur adeo facile, vt librorum variorum multiplex lectio merito habeatur superuacanea, atq; indicationum perplexæ particularitates, contrarietates vel ordines nullam sedem inueniant. Galenistæ huiusmodi medicinam dari negant. Sed tamẽ verorum philosophorum assertiones vnanimes velle falsi & mendacii arguere, certissimum mihi indicium est stolidæ & sophisticæ mentis.

IV. Renouatio particularis est, quæ balsamo particulari absoluitur.

Balsamus particularis est, qui ad certum genus defectuum tollendum adhibetur: ac proinde ex renouatione tali non est omnium morborum, sed quorundam cura. Consule dogmaticos, & huiusmodi balsamorum ingentem copiam videbis. Omnia etiam chymica remedia præter philosophorum lapidem balsamo particulari participant, ac proinde definite morbi generi tollendo destinata sunt.

CANONES HIC OBSERVANDI.

I.

Quicquid in macrocosmo renouatur, illud ad microcosmi renouationem facit.

Sic cum aurum renouatione in primam materiam reducitur, aurum philosophice elaboratum microcosmum renouabit. Galenus, vt ipse lib. simp. 11. & lib. de antidotis refert, opera viperarum vino impositarum pristinæ valetudini duos leprosos restitutos fuisse testis vidit oculatus: cum enim dictis leprosis vitam miseram & ærumnosam diu agentibus ex commiseratione ad mortem ipsis accelerandam vinum, in quo vipera casu immersa & mortua fuerat, bibendum offerretur, non tantum cutem vlcerosam, squammosam & fœtidam cum sana & florida permutarunt, sed integram insuper, perfectamque inde sanitatem recuperarunt. Iam vero vel vulgo notum est, quod viperæ quotannis bis renouentur, & exuuias abiiciant. Vnde philosophiæ veræ filii ex viperis naturam balsamicam eruere sciunt ad renouandam & purgandam hominis essentiam ab omni impuritate.

II.

Si vis balsamo conuenienti hominem renouare, discito perfecta metalla in primam reducere materiam & imperfecta coessentiali balsamo perficere.

Qui

Qui microcosmi defectibus ex fundamento mederi desiderat, ille in rebus macrocosmicis prius faciat periculum, vt has ab imperfectionibus suis liberet. Quicunque corpora macrocosmica purgare, & debitis medicinis perficere nescit, non dignus est, qui medicamenta in salutem hominis doceat. Cum vero sine Alchymia nemo imperfecta corpora depurare, perficereque queat, Alchymiam necessariam esse ad medicinam quis non intelligit?

Doctrinæ De Renovatione.
Finis.

Vni Deo sit sempiterna gloria.
AMEN.

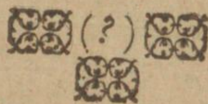
CONCLVSIO TOTIVS OPERIS AD LE-ctorem.

Habes ita, Beneuole lector, tractatus septem meæ Hermeticæ Philosophiæ. Quos si legeris, & multoties relegeris, te in philosophia vera multum profecisse ipse fateberis. Vide tamen vt id, quod legis profunde mediteris: sine meditatione enim assidua nihil intelliges. Medicinam vniuersalem multi negant; Sed plerunque ii id faciunt, qui eam aßequi non valent. Credimus esse: Quia ante nos philosophi nobilem nam medicinam possederunt; & dubio procul hoc tempore sunt multi bonæ conscientiæ & voluntatis homines, qui donum illud Dei clanculum habeant. De quibus si ego & tu mereri poßemus, vt ipsorum beneficientia tantam medicinam & videre, & in nostram salutem nobis applicare liceret, quid nobis, quæso, præstantius obtingere posset:

Non

Non cuiuis homini contingit adire Corinthum: Inconstantia & negligentia in operando non raro etiam eum, qui rectam incedit viam, interturbant. Constanti labore qui occultum fecerint manifestum, ex meo iudicio habebunt illud, quo vix post verbum Dei datur homini aliquid maius. Vale lector, & ama.

Δόξα τῷ Θεῷ.

[☉] Ci git le fils [☿ univ.] Ci git la mere
[☿ vulg.] Ci git la soeur [☉] ci git le frere
[☿] Ci git la fille [☉] avec le pere
[☿] Ci git la feme [☉] & le mari
Et n'y a que trois corps ici.
nemlich ☉ ☿ u. ☿ univ. ——

Zu Ellecourt nahe bij paris
findet man ein grab
worin eine mutter mit sohn
und tochter liegt. Epitaphium
Ci git ~~[illegible]~~ le fils ci git la mere
Ci git la soeur ci git le frere
Ci git la fille avec le pere
Ci git la femme et le mari
et n'y a que trois corps icy
in lübeck in einem
prediger haus
Unnder über ~~[illegible]~~
hier liegen drei dorunder
Vader sohn und de mader
suster dochter un de broder
man un wif drei seelen
un en lif.
Enigma bollonense
Aelia Laelia Crispis
nec vir nec mulier nec androgyna
nec puella nec juvenis nec anus
nec casta nec meretrix nec pudica
sed omnia
sublata
neque fame neque ferro neque veneno
sed omnibus
nec coelis nec aquis nec terris sed
ubique [illegible]

Jucius agathe priscius
nec maritus nec amator
nec necessarius
neque moerens neque gaudens
neque flens hanc
nec molem nec pyramydem
nec sepulchrum sed omnia
scit et nescit cui posuerit
in der Stad Brixen
in der grossen kirch ein
gemalde daboij
und volgende verse
[illegible]
dum fluit e christi benedicto vulnere san[guis]
et dum virgineum lac pia virgo premit [...]
lac fluit et sanguis, sanguis conjungitur o[...]
ut sit fons vitae fons et origo boni [lac]
sit fons ex cujus virtutibus atque valore
nobis offensi tollitur ira dei
sit fons quem cernit caelestis spiritus [...]de
exultans animo gaudia mille trahit
sit fons qui totum a peccato ablu[it]
orbem
A quo mundatur somma celatus homo
sit fons. qui multum [...]ctos refri:
-gat illos
quos orci purgans flamma sitire
facit

Eichen laub in Wasser
gekocht und darin Füß=
hender oder schenkel abge=
löschet soll die lämigkeit von
Armen und beinen curie=
ren wan man darin sich badet
und woll zu deckt

Pro memoria Hamburg d. 21 7bris

Daß Haupt der ersten Sublimation
Blut Stein
in ▽^{re} so heiß aufgelöstet wirt
gummi ▽.^{re}

Daß Haupt der letzten Sublimatio
ist Alaunn in heiß ▽
aufgelöstet weiß gummi
▽.^{r}

Die seele der ersten gebuhrt
△^{re} die sternnateren, geist
oder lebendig ☽.^{na}

Der erste führer feuriges ▽.^{r}
der andere der geflügelt geist
☉ die schlaffende sonne
☽ die unbeständige sterne

R: Ammonij frio in extra Notes

Salium proprietates sunt: 1 ut sol-
vantur in ▽° frigida et in ea
subtilitat: 2 ut salsum saporem
et albedinem in igne retinent
3 non ardent neque oleum
aut pinguedinem in se habent
unde patet neque ⊕nim neque
⊕tum esse salia

0.-